

talaia
AGUPACIÓ EXCURSIONISTA
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 268 - ABRIL-MAIG-JUNY 2000

TECNICS

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

Picapedrers, 3 - Tel. 93 814 32 46
VILANOVA I LA GELTRÚ

NOUS
CURSOS

MATRÍCULA
GRATUÏTA!!!

CURSOS HOMOLOGATS PER L'A.E.C.E.I.

Introducció als ordinadors

MSDOS - Windows 3.11 - Windows 95

OFIMÀTICA: Word - Excel - Access - Powerpoint

PROGRAMACIÓ: C - Pascal - Visual Basic - Basic
C++ - Delphi

DISSENY: AutoCAD - PageMaker - CorelDraw -
3D Studio - Photoshop

MECANOGRAFIA: per ordinador i convencional

Classes particulars i per a empreses: i, a més,
CURS AVANÇAT A LA XARXA INTERNET

BEEP

ORDENADORES

TAY

Concessionari oficial:

EPSON COMPAQ TOSHIBA ZENITH RICOH

Tota classe de consumibles
i material d'informàtica

C. de l'Aigua, 14
Tel. 93 814 12 96
08800 Vilanova i la Geltrú

NO LIMITS

S P O R T

Estem amb tu

10% dte. per a tots els socis

Vilanova i la Geltrú
Rbla. Ventosa, 3-5
Tel. 93 815 50 98

Vilafranca del Penedès
C/ Santa Digna, 3-5
Tel. 93 817 21 50

FEROPTICA

Professionals de la visió

EL PERQUÈ DE LA QUALITAT

EL PERQUÈ DE LA VARIETAT

EL PERQUÈ DE MOLT MÉS

**LA PARELLA DE VIDRES DE
SOL GRADUATS 4.900 PTES.**

Rambla Principal, 55 (Bulevard Diana)

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. **CAPUTXINS, 36**
VILANOVA I LA GELTRÚ

**ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1 H.**

VIDRES VILANOVA

rovere

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. 93 893 61 34
Fax 93 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. 93 893 15 92 - 93 893 87 07
Fax 93 893 17 99

EQUIPAMENT TÈCNIC ESPORTIU

C/. Galileu, 64 - Telèfon 491 49 98 - 08028 BARCELONA

BUS - 52 - 53 - 56 - 57

 L1 - L5 Plaça de Sants

 L3 - L5 Sants Estació

*Les millors finques
al millor preu*

C/ Manuel de Cabanyes, 14 (a 59 m de Correus) - Tel. 93 814 43 33 - VILANOVA I LA GELTRÚ

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.teleline.es/personal/aetalaia>
a/e: aetalaia@suport.org

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL - MAIG - JUNY DE 2000 • Núm. 268

EDITORS

Agrupació Excursionista
Talaia

PRESIDENT

Antoni Castelló i Ricomà

SECRETARI

Andreu Ferrer i Paterna

CONSELL DE REDACCIÓ

Josep Blanes i Minguéz
Salvador Butí i Papiol
Blanca Forgas i Puigvert
Carles González i Nogués
Agustí Poch i Parés
Joan Raventós i Hill
Jordi Vidal i Simon

IMPRESSIÓ

Gràfiques Llopert
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurn d'Anoia
Tel. 93 891 03 12

DIPÒSIT LEGAL

B-24.619-90

PREU DE VENDA

500 PTA

TIRATGE

600 exemplars

Foto portada: Estany de Montcortès (Pallars Sobirà)
Autor: Josep Blanes

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencionin el nom de la revista, el títol de l'article i el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'A.E. Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indicarà el títol de l'article i el nom i cognom (o pseudònim) de l'autoria. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulls DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines.

El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o diapositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autoria aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repetirà al dors de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a molt a final del segon mes de cada trimestre: febrer, maig, agost o novembre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

5 EDITORIAL

Consell de redacció

6 XXXVII Sortida del Cicle

"Coneguem Catalunya"

ESTANY DE MONTCORTÈS

- PLA DE CORTS

Josep Blanes

9 ELS MÉS JOVES DE LA TALAIA

Secció d'Infants i Joves

13 LA VÀLUA D'UNA CONSECUCIÓ

Antoni Ordovàs

16 LES NOSTRES ACTIVITATS

Joan Raventós

20 ELS CONQUERIDORS DE L'INÚTIL

Margarida Carbonell

24 COTIELLA: un gegant de quasi 3.000 m

Margarida Carbonell

26 CRÒNICA DEL COTARRO TALAIENC

Consell de redacció

31 ELS PARCS EÒLICS A DEBAT

Secció de Cultura

35 El hobby d'aquesta primavera (40) L'OFICI DE CORDER A VILANOVA (i 2)

Joan Lluís Sivill

38 GR-3: La Catalunya interior ÓLIOLA - AGRAMUNT

Agustí Poch

41 GR-3: La Catalunya interior AGRAMUNT - TÀRREGA

Agustí Poch

43 GR-107: Camí dels Bons Homes VILIELLA - PORTA

Blanca Forgas

46 NOTÍCIES I COMENTARIS

Consell de redacció

editorial

Hem finalitzat el curs amb un balanç important d'activitats, i això ens fa creure que l'entitat està en forma. Ho demostra el moviment que hi ha diàriament en el si del nostre local social, amb trobades, reunions, obres... sobretot, és clar, durant els divendres, en què la Talaia s'omple de neguit i tràfec per seguir les activitats culturals o apuntar-se a les sortides organitzades per les diverses seccions.

I aquest és un fet que ens compla, perquè vol dir que el nostre local compleix una de les funcions per a la qual està destinat: la de cohesionar-nos socialment com a grup. El nostre local és un lloc de debat i reflexió, d'organització d'activitats i d'oci, obert als joves i als grans... Només cal esperar que aquest moviment es consolidi i creixi en els anys propers.

Ens fa il·lusió veure com els infants de la novella secció d'infants i joves corren emocionats pel mig de l'exposició del veterà GET, perquè ens fa pensar que el futur de la Talaia va per bon camí. I ens motiva veure com en un sopar organitzat per les seccions hi assisteixin més de 200 persones. Són coses que han de marcar la nostra trajectòria col·lectiva.

Bon estiu a tothom.

Cicle
d'Excursions
"Coneguem
Catalunya"

XXXVII Sortida del Cicle "Coneguem Catalunya" ESTANY DE MONTCORTÈS - PLA DE CORTS (Pallars Sobirà)

De bon matí, a l'estació d'autobusos, algú que ja el coneixia, va dir en veu baixa:

- Ah!, aquest xofer ens ha tocat?

Però inicialment estàvem segurs que aquella seria una excursió tranquil·la, pacífica, cultural i ben resolta com sempre, tal com acostumen a ser les del cicle "Coneguem Catalunya", organitzada com sempre per la Secció de Cultura. Era el 14 de maig i ja som dalt l'autocar, caminaires i turistes disposats a descobrir un nou racó de casa nostra. Comencem enfilant un itinerari renovat per Vilafranca, i deixat enrere Puigdalber, la carretera s'eixampla i es converteix en una flamant dreuera per la conca d'Òdena i cap a Igualada, havent deixat de banda aquells inacabables retombs que marejaven al mes pintat. I com que havíem d'anar a esmorzar a Tremp, capital del Pallars Jussà, gairebé tothom seguí dormint, acompanyats pel continu murmur d'algunes xerrameques que no pararen en tot el viatge. Però en arribar a Tremp, el galliner es va esvalotar i tothom baixà cuita-cor-

rent per agafar el millor lloc en algun bar o cafeteria. Feina hi hagué a trobar-ne algun d'obert, en aquella hora del matí. Després de l'entrepà, del tallat i de fer el rotet, tornem-hil, ara per territori d'embassaments, per la vora del de Talarn, i tocant a la Pobla de Segur, derivar per la N-260 com si anéssim cap a Pont de Suert, però seguint per la vora del Flamisell, a Senterada, agafar la desviació que ens portaria fins a la Pobleta de Bellvé, justament a la capçalera de la Vall Fosca. I a partir d'aquí, el xofer comença a arrufar el nas en derivar per una estreta carretera plena de tancats revolts, i feina hi hagué a convèncer-lo perquè tirés endavant, fins que al cap d'uns set quilòmetres trobéssim el lloc on podria girar l'autocar, ja que ni al poble de Montcortès ni a la vora del llac hi havia espai per fer-ho. Amb cara de pomes agres, el conductor s'emportà avall els pocs turistes que tenien previst visitar Gerri de la Sal, mentre que els caminaires s'empassaven el quilòmetre de carretera que faltava per arribar, primer a l'estany i després al poble de Montcor-

tès.

Potser alguns es preguntaven què hi feia aquell llac en aquell lloc. Cal considerar que aquest estany és d'origen càrstic, per la qual cosa és diferent dels d'origen glaciari d'alta muntanya, i està format per la dissolució de les roques calcàries i del guixos que formen la cubeta, i per un posterior enfonsament paulatí del terreny. Està considerat com una de les escasses mostres de zona lacustre natural que tenim al Prepirineu, i es troba situat a una alçada de 1.065 metres i la seva cubeta té una fondària màxima de 30 metres. S'alimenta d'aigua per algun brollador subterrani, puix com vàrem poder observar no hi ha cap riu que hi porti el seu cabal. L'estany de Montcortès està inclòs dins el Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya (PEIN). El seu voltant és cobert d'una planta pròpia de zones humides: el **Canyís** (*Phragmites australis*) on crien aus aquàtiques com el **Cabusset** (*Podiceps ruficollis*) o el **Balquer** (*Acrocephalus arundinaceus*). També s'hi troben rapinyaires com el **Milà reial** (*Milvus milvus*) i entre els peixos domina totalment l'espai la **Truita comuna** (*Salmo trutta*). També és l'hàbitat dels amfibis com el **Gripau** (*Bufo bufo*).

No cal dir que sense ser un paisatge excepcional, però sí singular, el llac i els seus voltants feren les delícies dels fotògrafs, que van captar reflexos a l'aigua, jonqueres i canyissars i, fins i tot, algun sorprenent pescador de canya, que no se'n sabia avenir d'aquella allau excursionista que venia a torbar la tranquil·litat del llac. Els prats primaverals, farcits de la flor groga d'alguna de les múltiples espècies de pixallits, servien d'escenari de les més sorprenents fotografies. Com que les aus aquàtiques no vingueren ni a saludar-nos, de mica en mica, flanquejant l'estany, ens anà-

L'estany càrstic de Montcortès. Foto: Josep Blanes

rem reagupant a la carretera del poble de Montcortès, el qual vam creuar per sota l'església i un enlairat casalot que culmina el poble. Ben aviat, després d'una estona de camins, se'ns presentà una enlairada roca amb una casa en runes sota seu; érem gairebé al caseriu de Costcastell, previ pas per l'ermita de Santa Anna. En aquest lloc, molts de nosaltres aprofitarem l'avinentesa per adquirir un formatge artesà d'ovella, força bo, i que féu les delícies dels caminaires que el van tastar. Fins i tot, ens sorprengué que aquell indret i l'interior d'aquelles parets de tàpia, d'aspecte ruïnós, acollís un reduït però correcte obrador de formatges, amb estris i recipients d'acer inoxidable i parets ben enrajolades.

Carretera, corriols i pistes, i ens allunyàrem de Costcastell, mentre pel punt del migdia ens aparegué el Congost de Collegats. Més a prop nostre, en els cingles, s'han configurat les roques de la Geganta Adormida, un perfil imaginari de les arestes d'aquell barranc. Però si seguíssim en aquesta direcció, fariem cap a la Noguera Pallaresa i cap al Congost de Collegats, i en comptes d'això, derivàrem per diversos camins -alguns d'ells empedrats, que ens demostraven que encara es conserven vestigis de les antigues vies de comunicació.

I de mica en mica ens acostàrem a un altre dels punts previstos de visitar: el Dolmen de Mosquera. Unes giragonses i un petit bosquet ens abocarien a un pla, enmig del qual apareixia aquell monument funerari de l'edat del Bronze, el qual realment semblava una cabana de pedra, per la seva construcció, molt diferent d'altres dòlmens constituïts només per quatre o cinc rústegues illoses de pedra. Després de mil i una fotografies, seguim el camí enrere per retrobar l'itinerari, ara ja en direcció al poble de Peramea, fins al qual ens queden pocs minuts.

Una estona més tard, sota un sol de justícia, fem entrada a Peramea i ens reagrupem sota l'ombra acollidora d'un om monumental i una font que dona nom a la plaça que ens acull. Com que ens deixen força estona per visitar el poble, el resseguim en la seva totalitat, sobretot la part més antiga, amb l'objectiu de la màquina fotogràfica apuntant els estrets carrerons i la roca del Castell, del qual

El poble de Montcortès. Foto: Josep Blanes

Reagrupament a la sortida del poble de Montcortès. Foto: Josep Blanes

Cases de Costcastell. Fent estona per entrar a la formatgeria. Foto: Josep Blanes

Dolmen de la Mosquera, de l'edat del Bronze. Foto: Josep Blanes

ja no queda res, igual que la torre dels Colomer, amb algun vestigi de mur. Davant l'encimbellada roca del Castell, al capdamunt del poble, queda l'església de Sant Cristòfol, sense gaire interès artístic o arquitectònic. En tot cas, la part, diguem-ne, més interessant és el nucli central constituït pels dos carrers principals, dels quals un d'ells, pujant a la dreta, presenta una llarga porxada, damunt de la qual hi ha una sèrie d'habitatges, que pel que es coneix pertanyien a propietaris de determinats gremis o oficis. Però avui dia, extingits molts d'aquests oficis, o viu gent de pagès o be algunes cases que presenten rehabilitacions estan llogades com a

segona residència. Tot i amb això, el conjunt dels carrers presenten unes façanes i unes estructures força abandonades, moltes d'elles en estat ruïnós o amb molt poca cura per la conservació. Llàstima, perquè si es pogués restaurar tot el poble, podria oferir un atractiu lloc de visita i fins i tot d'estada.

Marxem de Peramea en direcció a Betruí, però prenent de baixada el camí de Belastrui, fins que finalment el deixem i comencem a enfilar-nos, i de nou el sol fa buscar l'ombra d'alguns arbres. La redreçada pujada ens fa passar per la masia d'en Jaume, a la font i a l'abeurador de la qual aprofitem per refrescar-nos els clatells cremats pel sol.

Seguim pujant, ja que queda un bon tros. I és llavors quan, girant la vista enrere, podem captar una bona vista de Peramea, amb la seva es-

Porxada al centre de Peramea. Foto: J. Blanes

velta roca que el caracteritza, fins i tot aprofitant per acostar-la fotogràficament amb el teleobjectiu. Magnífic! Al capdamunt de la pujada, apareix de nou i ben a prop Betruí, encara que el deixarem de banda per seguir més enllà per la carretera, que en qüestió de mitja hora ens portaria a Montcortès, i en poca estona més tornariem a repassar l'estany, aquesta vegada amb la llum de migdia, gairebé la tarda. I carretera avall salvaríem la distància fins on ens esperava l'autocar. Retrobada la colla del matí:

- Hola! Com us ha anat? Bééé! I a vosaltres? Tambééééé! Alguns caminaires s'abilllen i es refresquen a l'aigua de la propera riera, i es carvien de calçat, per estar "guapos" a l'hora de dinar al restaurant, mentre ens expliquen com ha anat l'excursió a Gerri de la Sal on, a més de fer un recorregut per tot el poble, es realitza una completa visita a la gran església romànica i monestir de Santa Maria de Gerri, un edifici declarat monument històric-artístic. També comentem l'intent de negativa del xofer de tornar a pujar per aquella carretera, serà possible! Però l'autocar era allí dalt i ja ens baixava fins a la Pobleta de Bellvei, on recuperariem les forces en un restaurant amb un bon dinar.

De nou, hem complert amb el lema d'aquest cicle d'excursions: Coneguem Catalunya. Ja coneixem un altre racó en una excursió excel·lent.

Josep Blanes

Panoràmica de Peramea des del camí de Betruí. Foto: Josep Blanes

El poble de Betruí. Foto: Josep Blanes

ELS MÉS JOVES DE LA TALAIA

La secció més jove de l'entitat ha anat fent el seu camí durant tot aquest primer semestre de l'any. No ha estat fàcil perquè ha costat lligar tot el que s'ha de lligar i organitzar toooooot el que cal organitzar, però vaja, pensem que l'activitat ha arrencat prou bé i que continuarà així per molt de temps. Només cal que l'empenta dels seus participants, sobretot del grup d'infants, continuï com fins ara i creixi amb ells.

Aquestes són les activitats que

hem anat fent durant aquests primers sis mesos de l'any. A veure què us semblen...

23 de gener de 2000 Massís del Garraf Grup d'Infants

Era la primera sortida de l'any i, com a tal, calia fer alguna activitat en un indret que no fos gaire lluny de Vilanova. Per això es va triar anar a Sitges amb tren i fer un recorregut per les muntanyes properes fins a la Trinitat, un racó ben conegut per molts

talaiencs. Així doncs, a les 9 del matí agafàvem el tren a l'estació de Vilanova i baixàvem a la de Sitges. Des de la mateixa estació, ens vam enfil·lar ja tot seguit cap a la urbanització Quintmar i, per la carena, fins al puig d'en Boronat —o turó de la Fleca, segons els mapes de l'ICC... a veure si es posen d'acord!—, de 320 metres d'alçada. Després, continuant per la carena, vam travessar per l'exterior el túnel de l'autopista que queda amagat a

les entranyes de la muntanya i vam anar a sortir al puig de Sant Isidre, de 275 metres i amb una creu altíssima al seu cim. Llavors, encarats cap al mar, que estava ben avall, vam anar baixant fins a la penya del Llamp, a 246 metres, i de seguida el camí va baixar molt i molt fins al grup blanquíssim de cases de la Trinitat, on vam dinar i descansar... descansar? No, no... El que vam fer és jugar sense parar i no ens en vam adonar que ja havíem de tornar cap a Sitges. La tornada vam fer-la pel mateix lloc i la veritat és que es va fer una mica llarga. Fet i fet, però, a dos quarts de sis de la tarda ja agafàvem el tren a Sitges i tornàvem cap a Vilanova amb les cames cansades però les energies encara ben altes.

23 de gener de 2000 Serra del Montnegre Grup de Joves

Alguns monitors coneixien aquest massís, en general força desconegut per molts, i van muntar aquesta primera sortida del grup de joves. El tren ens va portar fins a Sant Celoni i, un cop allà, encarats cap a la muntanya, els monitors ens van donar el mapa i... espavileu-vos. Ells ens anaven seguint i nosaltres calia que trobéssim el camí bo. No és que fos gaire complicat, perquè seguia el recorregut del GR-5. Així, ens vam anar endinsant cap al Montnegre per boscos molt frondosos fins a l'ermita de Sant Martí de Montnegre, on vam dinar. Fent el mandra, se'ns va fer una mica tard i vam decidir tornar a Sant Celoni per una pista que baixava fent la serp fins a Sant Celoni. Però quan vam arribar a l'estació, vam veu-

Una colla d'infants emparats en un arbre prop del coll d'Estenalles. Foto: J. Pons

Cim de la Mola de Sant Llorenç del Munt. Foto: Jordi Pons

El grup d'infants prop de Pontons. Foto: Marta Montané

re el tren com se n'anava: adéeeéu! I ens vam haver d'esperar una bona estona per esperar el següent. Per fer tard, no cal córrer!

6 de febrer de 2000

Sant Llorenç del Munt

Grup d'infants i grup de joves

Vam realitzar l'excursió programada per aquest dia al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Ens hi vam desplaçar combinant transport públic en la mesura que ens va ser possible des de Vilanova fins a Terrassa (per aconseguir un preu al més ajustat possible), i d'aquí fins al coll d'Estenalles amb un autocar que vam llogar expressament. Al Centre d'Interpretació del Parc Natural situat al coll d'Estenalles (860 m) vam veure un audiovisual documental sobre el parc. Des-

i d'allí a la cova Simanya (320 metres de profunditat) que vam recórrer fins que el fang ens ho

va impedir i on vam veure alguns rats penats. De retorn al coll d'Eres, ens vam separar els dos grups. Els del grup d'infants, després de dinar, van realitzar activitats diverses per als nens en un entorn sa, natural i molt bonic, fins a l'hora prevista en què l'autocar els havia de recollir al coll d'Estenalles. El grup de joves va anar fins a la Mola (1.104 m) passant per la carena del Pagès (camí llarg però planer, ple de vegetació i esporàdiques vistes espectaculars) i el Morral del Drac (roca peculiar oberta en dues parts), i van baixar a corre curta amb el temps just pel camí de la canal del Pi Tort fins a la masia de la Barata (640 m) on els esperava el grup d'infants i l'autocar.

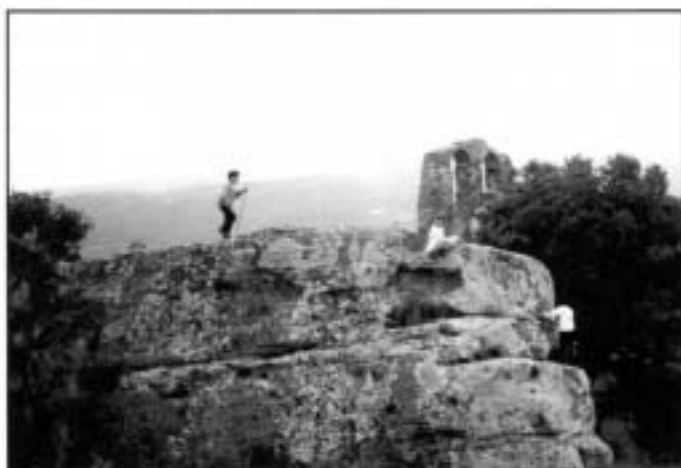
20 de febrer de 2000
Serra de Pontons (Alt Penedès)

Grup d'infants

Per fer aquesta excursió va caldre comptar per primera vegada amb la col·laboració dels pares i els seus vehicles, perquè era molt complicat arribar a Vilafranca amb transport públic (els diumenges no hi ha cap autocar i anar-hi amb tren és tota una epo-

peia). Un cop a Vilafranca, havíem d'agafar un autobús de línia fins a Pontons i no era qüestió d'arribar-hi tard. Així és que ens van acompanyar fins a l'estació d'autobusos de Vilafranca i d'allí vam anar amb l'autobús fins a Pontons. Des d'aquest poblet de l'Alt Penedès, vam baixar fins a la casa de colònies de Penyafort i ens vam enfilar cap a l'ermita troglodítica (està feta dins d'una balma de roca) de Sant Salvador. Després, vam acabar de pujar fins al cim del penya-segat i el vam anar seguint per dins el bosc de Can Ponç. Vam acabar sortint a Pontons per l'ermita de Santa Magdalena i el barri de la Rectoria. L'aventura del

retorn va ser calcada a la d'anada: autobús fins a Vilafranca i pares i cotxes de pares fins a Vilanova.

Castell d'Eramprunyà. Foto: Marta Montané

retorn va ser calcada a la d'anada: autobús fins a Vilafranca i pares i cotxes de pares fins a Vilanova.

12 de març de 2000
Montblanc-l'Espluga de Francolí per l'ermita de la Trinitat

Grup d'infants

Vam agafar el tren i... cap a Montblanc! Quan hi vam arribar, vam esmorzar en una placeta i uns quants de nosaltres vam començar a llançar coses que trobàvem dins d'un hort... fins que va sortir el pagès enfurismat. Aleshores, vam sortir tots esperitats i vam agafar el camí de la Trinitat. Quan vam arribar a aquesta ermita, hi havia molta gent fent la costellada i ens va entrar una gana... que vam haver de parar al cap de poc a dinar. Abans d'arribar a l'Espluga, però, no trobàvem cap pont per travessar el riu i entre anar amunt i avall, al final

Ermita de la Trinitat. Foto: Marta Montané

vam haver de córrer per poder agafar el tren de tornada. Per sort vam arribar a temps i vam poder arribar a Vilanova a una hora prudent.

25 i 26 de març de 2000

Estada a la casa de colònies Cal Ganxo (Parc Natural del Garraf)

Grup d'infants

El primer cap de setmana fora! Vam sortir el dissabte al matí i al migdia ja érem a Cal Ganxo, prop de Castelldefels, al límit del Parc Natural del Garraf. Amb molta moral, vam agafar les motxilles (que a la casa de colònies havíem pogut buidar una mica: sacs de dormir, roba, etc.) i camí i manta cap al castell d'Eramprunyà: buuuuuff! Un cop al turó del castell, vam poder dinar, descansar i jugar. A la tarda, però, tocava tornar cap a la casa, però ara ja venia de cara avall. Al vespre, vam fer un joc de nit amb un monjo i una princesa i alguns vam espantar-nos tant que vam treure uns llagrimots passatgers. Però tot va acabar bé. L'endemà, ens vam llevar, vam esmorzar i vam fer un joc de l'oca especial amb proves preparat per a l'ocasió. Quan vam marxar, cap al migdia, va començar a ploure. I quan vam arribar a l'estació de tren de Castelldefels, vam saber que hi havia vaga de trens. Meravellós, què fariem, ara! No vam poder fer res més que telefonar alguns pares i mares perquè ens vinguessin a recollir. Mentrestant, el Roger va anar a petar dins de la font pública que hi ha davant l'estació de Castelldefels i va quedar xop com un ànec. Sort que tot va acabar feliçment.

16 d'abril de 2000

Muntanyes de Prades

Grup d'infants i grup de joves

Tren fins a l'Espluga de Francolí, ja coneguda. Després, a peu fins a Poblet i... amunt! Cap als boscos de la Pena, molt macos i ben conservats, per cert. Però gairebé dalt del mirador de la Pena va començar a ploure i ens vam aixoplugar sota una roca gran que vam trobar. Com que cada cop plovia més, vam decidir tornar cap

a l'Espluga i vam decidir orientar-nos nosaltres mateixos buscant els millors camins. Teòricament, havíem de baixar cap a la Trinitat, però ens vam desviar una mica i vam anar a petar a l'alberg de joventut Jaume I, prop de les Masies de Poblet. Quan vam arribar a l'Espluga, vam dinar i vam anar a visitar la Cova Major i l'exposició que hi ha sobre la vida de les persones a l'època primitiva i sobre geologia. Això és tot.

7 de maig de 2000

Massís del Montseny

Grup d'infants i grup de joves

La sortida més multitudinària que hem fet -de moment- és la que vam preparar al Montseny, amb la participació de 22 infants i joves de la Talaia, 7 de l'esplai de la Geltrú i 11 dels Grumets; en total, 40 persones. Vam anar-hi amb un autocar i vam esmorzar tots plegats a Santa Fe del Montseny, sota l'ombra d'unes grans sequoies. En acabat, el dos grups es van separar i van fer activitats diferents. El grup d'infants va recórrer el camí de l'Empedrat de Morou que, sortint de Santa Fe, entre faigs, castanyers i grèvols passa pel pla de Mulla-dius i flanqueja per ponent el turó de Morou fins a l'empedrat de Morou que ofereix una espectacular vista panoràmica sobre tota la vall de Santa Fe i els cims i serrallades que l'envolten: el turó de l'Home, les Agudes i el turó de Morou. El tomb va acabar passant per la vora de l'embassament de

El grup d'infants als boscos de faigs del Montseny. Foto: Marta Montané

Baixant de les Agudes, en direcció al Turó de l'Home. Foto: Joan Raventós

Santa Fe i arribant al punt de sortida. Després, el grup va poder entrar al Centre d'Interpretació Can Casades per veure l'audiovisual "Les quatre estacions al Montseny". El grup de joves, per la seva banda, va continuar amb l'autocar uns quilòmetres més fins a una esplanada propera al coll de Sant Marçal on van començar l'ascensió a les Agudes per la cresta dels Castellets, una carena ondulada on es combinava la roca i els boscos de faigs que tot just treien la fulla tendra. El camí s'enfilava de vegades molt dret, fins al punt que en més d'un lloc calia grimpar una mica. Un cop a les Agudes (1.703 m), van baixar fins al coll del mateix nom i pel serrat del Sot del Mal i el coll Ses Basses van arribar al cim més alt del Montseny: el Turó de l'Home (1.707 m) on van dinar. Després, amb un cel ben tapat i amenaçador, van anar carenejant pel puig Ses Olles fins al coll del Vent, i per un bosc espès de faigs que demanava una bona orientació, van arribar a Santa Fe on els esperava el grup d'infants i l'autocar.

21 de maig de 2000

Serra de Collserola

Grup d'infants i grup de joves

Vam trigar més per arribar a Collserola, que està força a prop, que per anar més lluny, perquè vam haver d'agafar trens, metros i més trens fins a Vallvidrera. Un cop allí, però, amb un ambient tapat i fresquet, ja va ser una altra cosa. Vam caminar fins a la bonica font d'en Canet i vam pujar al turó de Magarola, on hi ha un observatori d'ocells. Després vam passar prop de la font Grogga i vam anar baixant tota la serra en direcció cap a la ciutat, als nostres peus. Un cop dintre els carrers, vam trobar la línia verda del Metro i vam anar cap a Sants a buscar el tren i fins a Vilanova.

4 de juny de 2000

Vilanova-Sitges pels Colls
Grup d'infants

En aquesta sortida vam poder comprovar com gairebé hi ha la mateixa distància de Vilanova a l'entrada de Sitges que d'allí a

Aiguadolç. O sigui, que com que haviem de tornar a Vilanova amb el vaixell turístic Passi-ho bé, que surt del port d'Aiguadolç, vam haver de travessar toooooot el passeig de Sitges, però això sí, ens vam poder banyar una estona per refrescar-nos. Vam sortir de Vilanova per la platja de Sant Cristòfol i vam fer un primer tram de camí per la costa. Després vam entrar als Colls fins a la riera de Ribes, que vam travessar per un pont. Un cop a Sitges, ens vam remullar una mica i vam continuar cap a Aiguadolç sense encantar-nos gaire perquè gairebé se'ns escapa el vaixell. Una monitora va haver de córrer per demanar que ens esperessin. Un cop a dalt, vam sortir del port i vam navegar per tota la costa fins a Vilanova. Quina passada! Vam entrar al port de Vilanova just a l'hora de dinar i tots els pares i mares ens esperaven, ben bé com si arribéssim de qui sap on.

17 i 18 de juny de 2000

Massís del Pedraforca (Berguedà)

Grup d'infants i grup de joves

La sortida estrella. No cal dir-ho. Vam marxar el dissabte a la tarda cap a Saldes i, d'allà, vam anar cap al refugi Lluís Estasen, al peu de la paret nord del Pedraforca. Ens vam instal·lar, vam deixar tot el menjar a la cuina i vam fer una mica d'estona abans de sopar. Després de sopar, vam fer un joc de nit en el bosc dels voltants del refugi. Quan vam acabar, alguns de nosaltres

Serra de Collserola. Foto: Marta Montané

vam aprendre a identificar les estrelles i les constel·lacions que marquen el nord: el carro gros o Óssa Major, el carro petit o Óssa Menor i la Cassiopea. Després, vam desfilir tots pels lavabos i cap allà les 11 vam anar a dormir. L'endemà, després de fer un bon esmorzar, que feia caure la bava als altres allotjats al refugi, vam sortir tots plegats pel camí del Pedraforca. Hi havia molta gent que també passava pel mateix camí i fèiem una corrua que déu-n'hi-do! Al cap d'una horeta, el grup de joves ens vam desviar per anar a buscar la canal i el coll del Verdets. Des d'allí, una grimpada molt maca ens va portar al cim del Pedraforca, des d'on vam veure les gralles volant i jugant per sobre nostre. La baixada per la tartera va ser molt divertida i a l'hora de dinar ja érem al refugi. El grup d'infants, vam passar per la balma de les Orenetes, on rajava aigua i on vam omplir les cantimplors, i després vam anar seguint el camí fins al coll de Set Fonts, des d'on vam baixar per una vall plena de pins negres fins a la Font Terrers, on vam dinar, i Gósol, on ens va venir a buscar la resta de la colla. Entre tots, havíem recorregut el Pedraforca per tots cantons. Fins a la propera!

Secció d'Infants i Joves

Refugi Lluís Estasen, a punt d'anar cap al Pedraforca. Foto: Marta Montané

Cim del Pedraforca. Foto: Jordi Pons

LA VÀLUA D'UNA CONSECUCIÓ

Ja fa uns anys, no gaires, que la nostra entitat excursionista va prendre el compromís de fer-se seu un estatge social en propietat. I aquesta realitat es presta per mesurar la importància que representa. Un arduós objectiu que deuen perseguir penyes, conjunts de la xarxa associativa segons sigui la força que les mou per tirar endavant la raó del seu existir.

Tanmateix, hi ha d'haver contrastats criteris en el 'fòrum' de les actuacions de tota mena que hom pensa o creu que, per practicar qualsevol afeció no cal necessàriament pertànyer a una entitat concreta. Un formigueig innat d'independència insufla en l'ibèric subconscient. El recolzament que dona, però, un aplegament d'intencions supera amb molt les energies esparses.

Els que optem per la via associativa (de tan llarga i gloriosa tradició aquí al Principat), també hem d'afrontar dificultats si seriosament s'hi vol avançar. L'amplitud que mou el fet excursionista és prou sabut per la seva genèrica significació.

En el nostre cas, el creixement

que a través dels anys ha experimentat l'Agrupació Excursionista Talaia ha implicat la necessitat de disposar de més espai per a les activitats que promou. Segui en equipaments, estris de muntanya o altrament l'increment bibliogràfic, tot un material destinat a formar un arxiu de documents específics com correspon a la seva identitat excursionista. Un fons de consulta per facilitar la sortida que sigui i resulti més reeixida. I aquí ve el punt concret per situar el tema. Per albergar l'expressat, s'ha de tenir un sostre segur, un domicili social; tot un repte pel que representa el seu presumible cost.

Al llarg de l'existència de la nostra Agrupació, sempre hi ha hagut un desig per posseir un habitatge que fos en propietat, i aquest interès venia ja des del principi. Les successives directives eren conscients que algun dia s'hauria de donar el pas definitiu. Aleshores, però, només podia ser una idea utòpica. Anar escassos de recursos econòmics era una situació habitual. Èpoques en què l'austeritat induïa a sobreviure en l'anar fent. Hi havia l'esperança, tot perse-

verant, que en l'avenir, qui sap quan, arribaria el moment de capgirar unes anteriors circumstàncies desfavorides.

Com una referència d'enllà la joventut, hom recorda les trobades que fèiem un grup d'amics, a l'aire lliure, al capdamunt de la Rambla, o al voltant d'una taula de marbre, en el cafè d'un quiosc de l'entorn, somniant quimeres. Teníem consciència que un dia tindríem, com un prodigi, un racó nostre, un lloc on reunir-nos per dur a terme les sortides que faríem, per guardar alguna andròmina comuna, per mantenir viu l'escalf d'una interrelació.

I els que hem viscut aquella etapa de foscors i d'esperances, reflexionant pensem: quin cabal hi ha actualment de possibilitats per als joves i per a tothom, en molts aspectes, per gaudir del nord de les nostres preferències. De foscants n'hi continuen havent, i tot és qüestió d'entreveure les claredats.

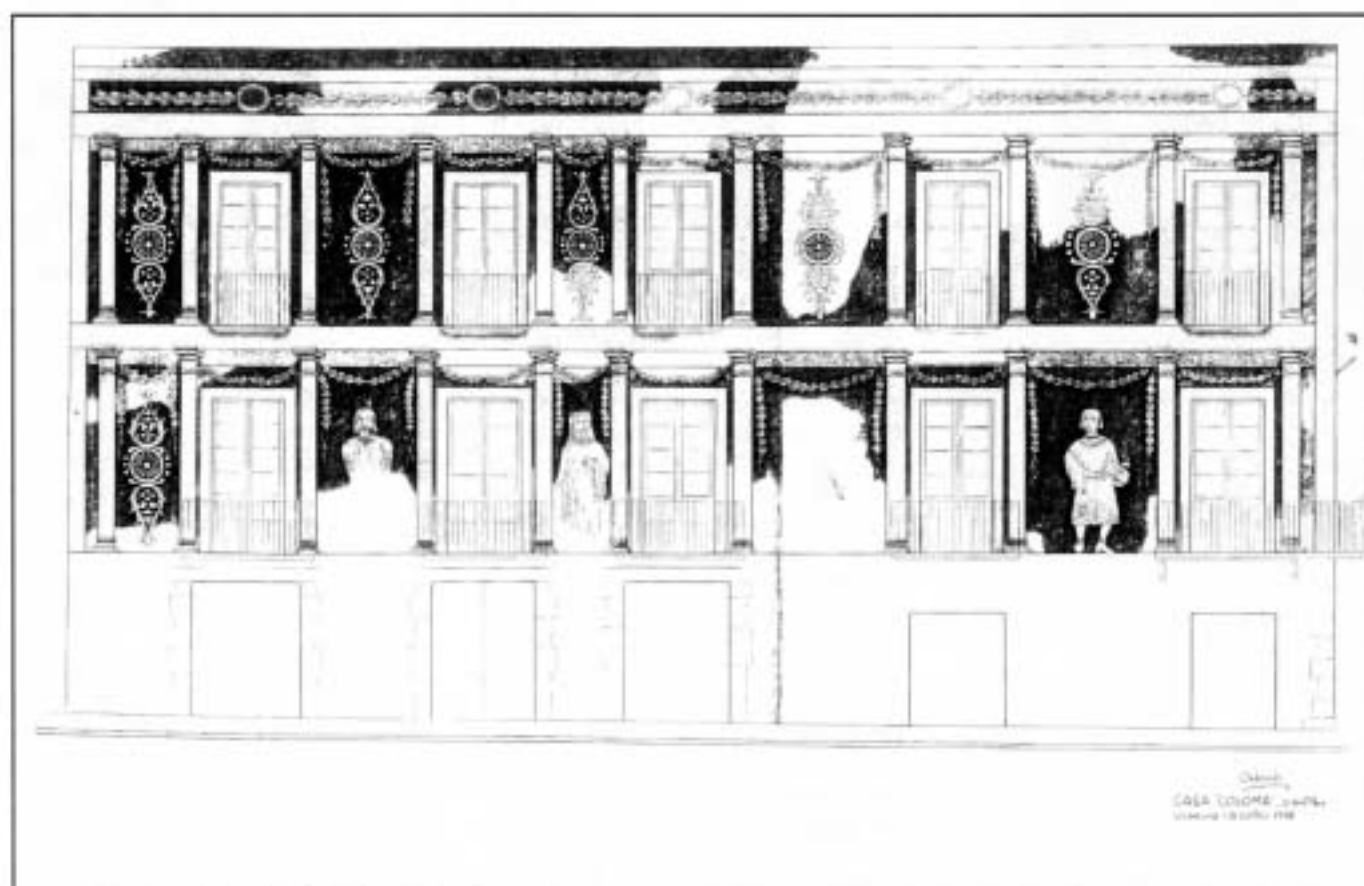
Van haver de transcórrer més de cinquanta anys des d'aquell començ, i a partir de la fundació de l'A.E.Talaia un seguit de juntes directives la representaren i esmerçaren ardidesa i imaginació. Amb alts i baixos, domiciliats en unes seus en règim d'estadants de lloguer.

L'Agrupació havia elevat la seva capacitat en diversos aspectes, i augmentat el nombre de socis. Set presidents havien exercit el càrrec.

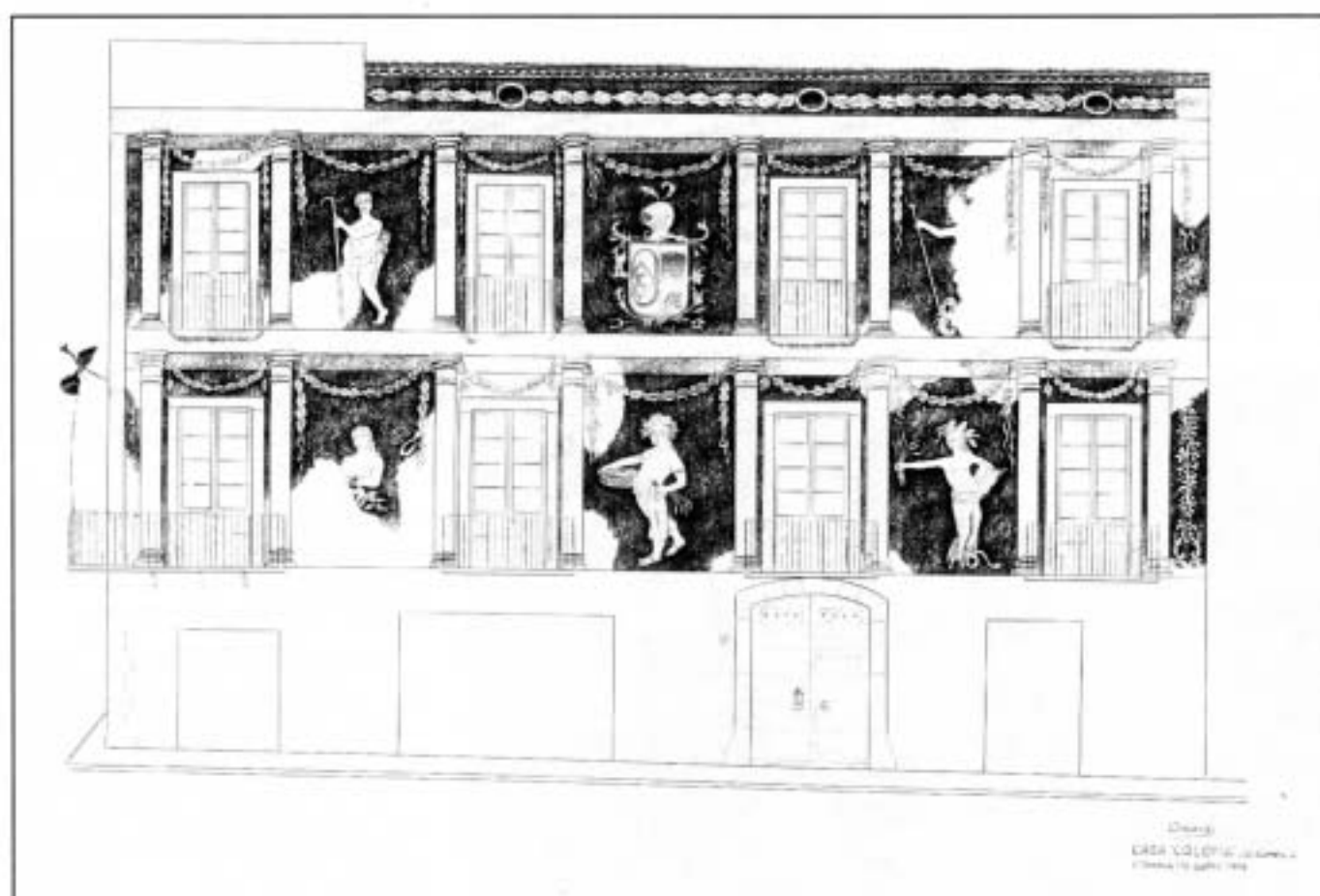
Des del 1988 fins al 1999, Salvador Butí ha estat el vuitè president de l'entitat. Dotze anys són una extensa temporada de dedicació. Hi ha situacions en què, perquè esdevinguin factibles, ha d'existir un joc d'oportunitats coincidents que, encertadament utilitzades, poden donar el resultat volgut. El traç pot aplicar-se com el d'una

Treballant abans de la inauguració del primer local de la Talaia, al carrer de Sant Pau. Foto: R. Perelló

Façana del carrer de Sant Pere. Dibuix d'Antoni Ordovàs

Façana del carrer del Comerç. Dibuix d'Antoni Ordovàs

expedició muntanyenca en què s'ha d'estar motivat quan el medi es mostra propici per cremar energies i experiències d'anteriors temptatives; per conquerir un cim aparentment inexpugnable. Semblances pariones, en les quals s'han trobat expedicionaris de la nostra Talaia en serralades d'altres continents.

I així va ésser. Conjugant factors de raonable acceptació i amb visió de futur, ha estat en aquesta etapa recent on hi hagué l'empenta decisiva (previ consens d'una assemblea extraordinària) perquè la junta directiva, aleshores presidida per Salvador Butí, fes real l'ideari de la molta gent que l'havia precedit. La compra d'una bona part d'un antic edifici, la casa 'Coloma', originari d'una família hisendada del segle divuit. Ubicat l'immo-ble en el nucli antic de la ciutat, té els carrers de Sant Pere i del Comerç que li fan costat. Una disposició que cal mantenir al més fidedigne possible amb les millores estructurals i de serveis precisos. D'antuvi, les deteri-orades façanes amb els respectius

esgrafiats d'il·lustrat regust s'hague-ren d'arrebossar per motius de segu-retat.

Què més bona destinació per a un noble casalici, que acabar essent un casal de l'excursionisme vilanovi?

Ahl, el finançament per aconseguir-ho! El cavall de lluita de molts problemes. S'ha hagut de maldar amb constatat interès per cercar el tracte més convenient per a dur a terme l'operació. L'excursionisme no ha estat mai, en aquest aspecte, un col·lectiu d'acabats mitjans. I les negocia-cions amb la comunitat de veïns...

L'evolució d'una entitat com la nostra, que va començar de zero, està emanada de plegades aportacions. En aquesta empresa comuna, els socis de l'A.E.Talaia hem de regradar-nos mútuament per haver aconseguit una fita essencial, i reconèixer la labor i l'aprovació de tot un equip, la junta de l'entitat que, arribat el moment, va haver de basquejar-se per diligenciar l'enrenou dels tràmits que se'n deri-ven.

Una menció personal correspon al president Salvador Butí (ara que ha acabat el seu mandat). Un ponderós impulsor que amb veu i actitud conseqüents ha conduït l'aposta pel camí de la realització. Una intercessió notòria que pot haver donat al principi algun neguit i ara, creuant l'equador dels costos, la transacció va cara avall.

Tothom que pertany a l'A.E.Talaia, i fent memòria dels seus orígens - més intensa-ment si val, els qui venim d'enllà del zero-, pot entendre el que suposa aquesta consecució cab-

Segon local, al carrer Anselm Clavé. Foto: Anxú

dal.

I els temps imposen renovament de càrrecs. Les etapes se succeï-xen. I ve el relleu de Salvador Butí i Papiol amb Antoni Castelló i Ricomà, el nou president de l'Agrupació Ex-cursionista Talaia. Successor en el menar excursionista que desitgem seguir amb la renovellada junta directiva, d'una planera perllongació. Uns bons amics de muntanya i de col·laboració ací al local on es couen les decisions per-què donin vitalitat.

I si comentar o descriure les ma-neres excursionistes són els arguments més concrets que omplen aquest por-taveu imprès, també ha vingut a compte parlar de l'estatge social, una base urbana des d'on s'impulsa i es manté la coordinació d'idees i la posada a la pràctica. Un dipòsit de records, de grans de sorra de tothom que hi ha posat el seu. Sediments acumulats que ja fan gruix d'experiència. Un lloc a ciutat on hi ha gent, socis (a voltes, menys dels que farien falta) que amb virtuali-tat lliuren el seu temps envers el bon endreç d'unes activitats que senten i viuen. Aquest cuitar pot servir per aug-mentar l'estima que donen els espais naturals, per acostar-nos a l'entorn humà, per revifar la lleialtat a un antic país. Un continuat reemprendre, tos-sudament, els vells viaranys sabuts, sempre canviant. El sentit de la fei-na de molts companys haguts que, donant fe, poden esbaldir la letargia que hom pugui arrossegat sense sa-ber-ho.

Antoni Ordovàs

El Ramon López en plena feina, pintant la sala de la biblioteca. Foto: Farriol

LES NOSTRES ACTIVITATS

EL PEGUERA I EL COGULLÓ D'ESTEL·LA (RASOS DE PEGUERA)

Espinalbet - Santuari de Corbera - Coll de Tagast - Peguera (1.989 m) - Cogulló d'Estel·la (1.847 m) - Les Planes - Espinalbet

2 d'abril de 2000; 19 participants;
10 km aproximadament; 870 m de desnivell

Considero els Rasos de Peguera com una de les serres prepirinenques més interessants, des del punt de vista de la seva situació, els seus paratges, la seva vegetació (molt rica i variada), els seus fenòmens càrstics i, potser, també, perquè fou un dels primers indrets on, de ben jovenet, vaig tenir un primer contacte directe amb la muntanya, en una acampada prop del pla de Campilong, sota mateix del Cogulló d'Estel·la, quan encara es podia acampar lliurement, ara ja fa uns quants anys.

Aquesta vegada, els companys de la secció de Muntanya ens vam proposar pujar al Cogulló d'Estel·la, una esvelta agulla que domina la part meridional del massís, passant, abans, pel coll de Tagast i el cim de Peguera. Jo, particularment, vaig descobrir la bellesa del Cogulló en el llibre de Jordi Mir, *Indrets de Catalunya I*, publicat dins la col·lecció *Llibres de motxilla*, que tan populars es van fer entre els excursionistes d'aquells anys i que encara continua editant títols força interessants. En aquest llibre, Jordi Mir diu del Cogulló: «Quin cim més encisador! Sense atènyer tan sols els 2.000 metres -es queda a 1.847- reuneix tots els atractius d'una ascensió completa i un cop dalt ens ofereix una de les vistes més interessants que podem trobar des del punt de vista geogràfic. Com a sentinella abocat cap al sud d'aquest nervi que, arrencant del ciclopí Cadí, separa les valls del Cardener i el Llobregat, ve a ésser com l'eix de Catalunya. La mar a llevant i la ratlla d'Aragó a ponent en són equidistants i la seva punxa inconfusible esdevé un bon punt d'ori-

entació des d'un cap a l'altre del país.» I és ben bé així, com aquestes raconades, tan estimades per l'amic Ordovàs i per tants altres amics de la Talaia, ens van proporcionar un bon dia de muntanya a tots els integrants de l'excursió.

Vam sortir de Sant Miquel d'Espinalbet i ens vam enfil·lar cap al santuari de Corbera seguint els senyals del camí dels Bons Homes. Un cop als plans de Corbera, després d'uns metres de pista en direcció a ponent, vam agafar un sender que en sentit ascendent, per feixes de prat i bosc de pi negre, ens va portar a la capçalera de la vall de Tagast, ja amb neu. Tot seguit, ens va tocar enfil·lar-nos per una canal que mena directament al coll de Tagast, on ens esperava un paisatge totalment hivernal, amb un estany glaçat i tot al bell mig del coll. Una traça antiga de raquetes ens va ajudar a no enfonsar-nos i ens va permetre arribar còmodament al cim del Peguera, a 1.989 m, des d'on es veu una impressionant vista sobre la curiosa prominència de la Roca d'Oró, propera al Peguera, i l'esvelta figura del Cogulló. Després de fer un ganyip i d'apreciar les exhibicions de salt que ens va oferir el Mago sobre la neu, vam fer una ullada a la banda sud del Peguera, per on teníem intencions de baixar, i vam decidir canviar la ruta de descens pel camí del forat d'Estel·la a causa de la gran quantitat de neu que hi havia a l'abrupta cara sud.

El cim del Peguera és suau pel nord i esberlat pel sud, on hi ha un gran caos d'enfonsaments i agulles. Precisament per entremig d'aquest fenomen geològic és on hi ha el forat d'Estel·la. Cal passar per una canal molt estreta que mena a un congost de roca molt tancat. Una escletxa permet deixar enrere aquesta curiosa raconada i abocar-se a la cara sud en

La Roca d'Oró i el Cogulló d'Estel·la des del cim del Peguera. Foto: Joan Raventós

busca del coll d'Estel·la. Així ho vam fer i en poca estona érem al coll, on alguns van donar per acabada l'excursió i van començar a davallar cap a Espinalbet. La resta vam continuar en direcció sud, cap a l'agulla, per pales de neu força inclinades i bosc esclarissat de pi negre. El pendent d'accés a la cresta final estava cobert d'una capa de neu que feia difícil la pujada. Un cop superada, però, una canal estreta ens va deixar a pocs metres del cim que vam fer sense problemes.

El Cogulló d'Estel·la està desplaçat al sud del massís, abocat sobre el pla de Campllong i el torrent de l'Alou. Per aquesta raó, l'agulla és una talaia immillorable i aèria. En el nostre cas, però, com que el cel s'anava tapant i encara havíem de dinar, la nostra estada al cim va ser més aviat curta i vam anar baixant pel mateix recorregut. Passada de nou la canal, per baixar la pala de neu més còmodament i sense perill vam instal·lar una corda de seguretat que podíem anar agafant a mesura que baixàvem o ens podíem fer passar per l'esquena per baixar fent un petit ràpel. Un cop a la base, des del coll d'Estel·la, vam prendre la pista que en poc més de mitja hora ens va deixar a la masia de les Planes. Vam dinar en un prat adjacent a la casa, sobre l'herba suau dels Rasos.

Després, la baixada es va fer ràpida fins al santuari de Corbera, i més ràpida encara fins a Espinalbet. Tot just vam arribar als cotxes, va co-

Baixant amb l'ajuda d'una corda. Foto: Joan R.

Tot el grup participant al cim del Cogulló d'Estel·la. Foto: Joan Raventós

mençar a ploure. En resum, una excursió amable i rodona per una petita i bonica part dels enyorats Rasos de Peguera.

Accés: Per arribar a Espinalbet, cal agafar la carretera de Berga a Sant Llorenç de Morunys. Als pocs quilòmetres, cal girar en direcció a les pistes dels Rasos de Peguera. Uns 4 km després del trencall que va al santuari de Queralt, hem de deixar la carretera dels Rasos i agafar un camí asfaltat que, pel costat d'un restaurant, ens portarà a Sant Miquel d'Espinalbet, on podem deixar el cotxe.

Itinerari: Sant Miquel d'Espinalbet - Plans i santuari de Corbera - pista - sender a la dreta - capçalera de la vall de Tagast - canal - coll de Tagast - carena - Pic de Peguera - Canal i forat d'Estel·la (també es pot baixar directament del cim cap al sud, tot i que hi ha força trams de tartera que fan complicat el descens) - coll d'Estel·la - Cogulló d'Estel·la (amb neu, pot presentar trams compromesos; sense neu, un caminet aeri arriba al cim sense cap dificultat, tot i que també es pot pujar per la cresta aèria -val la pena!-) - coll d'Estel·la - pista - bosc - masia de les Planes - santuari de Corbera - Espinalbet. **Total:** 10 km. **Horari:** 4,30 h. **Desnivell:** 870 m.

EL MATARRANYA (MASSÍS DEL PORT)

Arany - Millers - Font Ferrera - Coscollosa - Matarranya (Pas del Romeret)

30 d'abril i 1 de maig de 2000;
9 participants; 31,5 km i 1.000 m
de desnivell, aproximadament.

El calendari de la secció de Muntanya havia previst per aquest cap de setmana llarg, una estada al refugi Casa de Piedra de Panticosa, al Pirineu aragonès, amb la intenció de pujar als cims del circ d'Argualas, tots ells de més de 3.000 metres, però les fortes nevades caigudes durant les setmanes i dies anteriors i l'alt risc d'allau que hi havia a la zona (nivell 4, alt), van fer que es substituís per una sortida prevista de fer el dia 21 de maig al Matarranya, al massís del Port, una serra que ja vàrem visitar el mes de gener passat quan vam recórrer la serra de l'Espina, al sector més nord-oriental. Aquesta vegada, es tractava de recórrer plenament la seva part central; el primer dia, per les carenes que envolten tota la capçalera del riu, formada pels barrancs de Millers, de Capatx i de la Coscollosa, i l'endemà, baixant per l'entalladura per on transcorre el riu Matarranya, tenint com a punt d'inici i final l'aparcament del Parrissal.

Així doncs, el diumenge dia 30, havent esmorzat a Beseit i després d'aparcar els cotxes al Parrissal, vam emprendre la marxa amb una forta pujada cap a llevant, per Balenguera i fins al Mas de Ganxo, situat en un bell indret, dominant un clot herbós que ara només freqüenten els ramats de cabres salvatges. Després del petit estany que forma el Pouet de Ganxo, orientant-nos amb la brúixola i el sentit de la inspiració (perquè tot i que, segons els mapes que d'íem, el

Camí empedrat de la Balanguera, als Ports. Foto: Joan Raventós

GR-8 havia de passar per allà, res de res), vam anar tirant cap al sud per carenes suaus cobertes de bosc, sempre amb profunds desnivells a ambdós costats, fins al Pouet de Borràs, on unes marques blanques indicaven un camí cap al refugi Font Ferrera per una ruta alternativa que no sortia als mapes. Nosaltres la vam descartar, per si de cas, però després de parlar amb el guarda del refugi, us la recomanem plenament; estalvia una bona marrada fins al refugi. Per paisatges immensos, vam traspasar el coll Roig i el coll de Navic, i vam baixar fins prop de la pista del Caro, on vam decidir dinar.

Al cap d'una estona, després de buscar sense resultat un camí que apareixia al mapa de l'Alpina, i que

El barranc pregon de la Coscollosa. Foto: Joan R.

ens hauria anat força bé per anar a buscar el GR-7, vam continuar per la pista cap a ponent, baixant pel barranc de Millars fins molt a prop del Pont de la Guimerana. A ran de pista, vam poder observar les imponents dimensions del famós teix, un de tants que hi ha amagats en els barrancs dels Ports. A l'alçada del camp de Canet, vam veure un mascle de cabra hispànica amb unes banyes imponents. Seguint la pista força estona més, finalment vam poder arribar al refugi Font Ferrera, situat a llevant del proper Tossal d'en Cervera, enmig d'un pla remot cobert de bosc. Hi vam fer nit i vam compartir taula amb força més gent de la que hi cabia. Alguns, van haver de dormir al menjador amb matalassos. Vam fer algunes consultes al guarda del refugi sobre camins i mapes, i ell va preferir que ens ho miréssim l'endemà al matí.

L'endemà al matí, doncs, després d'esmorzar, el guarda es va instal·lar a la nostra taula i ens va demanar el mapa de l'Alpina. I amb un gest decidit, ens va mirar i ens va dir: -Bé, volem que us modifiqui tots els camins que estan malament, o només alguns, perquè us deixaré el mapa fet un fàstic! De seguida vam veure com ens anava ratllant una bona colla de camins importants i ens feia evident el divorci entre la realitat i el mapa imprès. Portàvem l'última edició del mapa dels Ports... déu-n'hi-do!

Amb aquesta conversa amb el guarda, vam conèixer nous camins, un dels quals ens permetia arribar al riu Matarranya sense haver de tocar

gaire tros de pista. Es tractava de deixar el GR al cap de poca estona i baixar pel barranc de la Coscollosa. La veritat és que vam fer un bon descobriment, perquè aquest barranc secundari que el dia abans havíem vist des de la carena, ens va permetre baixar fins al Pont de la Guimerana per indrets espectaculars i salvatges. En un dels punts, vam descobrir un teix del qual ens havia parlat el guarda: si coneixeu el teix de la font del Teix, doncs aquest és el pare. Ja està tot dit.

Un cop al Pont de la Guimerana, la baixada pel riu Matarranya ja era un fet. Hi baixava força aigua, però en la majoria dels casos es podia evitar. Tot i això, un cop arribats a un toll d'aigua netíssima -i glaçada-, n'hi va haver que van tenir els «pebrots» de banyar-se i nedar petant de dents... Les batalles d'aigua amb còdols de riu van ser molt habituals. El plat fort, però, va arribar just abans del pas del

Les Gúbies del Parrissal. Foto: Joan Raventós

Romeret, quan el congost del Matarranya s'estreny tant que pots tocar les dues parets amb les mans. Per aquell indret de parets altíssimes, hi passa l'aigua encaixonada. L'alternativa a haver de mullar-se i haver de nedar algun tros, és passar pel pas del Romeret, equipat amb cadenes.

El pas del Romeret consisteix en un curt pas equipat amb un cable i una canal amb una sortida també equipada amb una cadena que, tot i la seva verticalitat, no presenta complicacions. Un cop superat cert desni-

Baixant pel pas del Romeret, al Matarranya. Foto: Joan Raventós

vell, el sender va cavalcant per la part superior de les Gúbies del Parrissal, des d'on es veu una magnífica vista de les agulles i els estrets del Matarranya. La baixada cap al riu es fa per unes lloses inclinades amb l'ajuda, novament, de diversos trams de cadena. El recorregut ens situa novament al riu, a la sortida de la part més estreta del congost. En aquest punt vam decidir dinar.

La resta del camí ja no oferia complicacions. A l'última part del riu hi va haver qui va anar caminant per dintre l'aigua, amb les botes als peus, durant una bona estona. Abans de finalitzar l'excursió, encara ens quedava l'al·licient d'haver de passar, suspesos, per unes passeres de fusta (per cert, ja força malmeses) amb una estructura de ferro encastada a la roca, que estalviaven haver de mullar-se en una cadolla d'aigua transparent, com tota la del riu Matarranya. Aquestes passeres són l'herència de tot un se-

Riu Matarranya. Foto: Joan Raventós

gut de troncs ancorats a ran d'aigua amb barres de ferro que havien instal·lat els boscaters de Beseit per treure les soques riu avall. Fins i tot, havien

encimentat algun tram del llit del Matarranya per tal de facilitar l'arrossegament dels troncs. Posteriorment, s'hi van bastir còmodes passarel·les fetes amb taulons i passamans, de les quals avui només queden vestigis en força mal estat. Per tant, i per si de cas, us recomanem aquesta excursió sobretot a l'estiu, més que res per si, en passar per una cadolla, la fusta cedeix i...

Accés: Per arribar al massís del Port pel poble de Beseit, cal agafar l'autopista i sortir a l'Hospitalet de l'Infant, per anar en direcció a Mora d'Ebre. Un cop a Mora, cal agafar la direcció Alcañiz i un cop a Valderoures, tancar cap a Beseit, on cal agafar la pista que ens portarà a les Gúbies del Parrissal.

Itinerari 1r dia: Aparcament del Parrissal - Balenguera - Mas i pouet de Ganxo - pla de la Creu - pouet de Borràs (PR) (aquí es pot agafar un camí, marcat amb senyals blancs, que va al refugi Font Ferrera pel Pont de la Guimerana) - coll de Navic (GR-8) - barranc de Millars (pista) - camp de Canet - refugi Font Ferrera. **Total:** 20,5 km. **Horari:** 6,30 h. **Desnivell:** 800 m amunt / 350 m avall

Itinerari 2n dia: refugi Font Ferrera (GR-8) - camp de Canet - barranc de la Coscollosa - pont de la Guimerana - riu Matarranya - pas del Romeret (cordino recomanable per a persones poc habituades a grimpar) - riu Matarranya - aparcament del Parrissal. **Total:** 11 km. **Horari:** 5 h. **Desnivell:** 650 m avall i 200 m amunt.

Allotjament: Refugi Font Ferrera.

Joan Raventós

Xurreria
Trifón
★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón
★
VILANOVA I LA GELTRU

Xurreria
Trifón
★
VILANOVA I LA GELTRU

*Festa
de final
de curs*

ELS CONQUERIDORS DE L'INÚTIL

**(Títol del llibre de Lionel Terray
i primera diapositiva de la projecció)**

No és que ens manqui valor per començar coses difícils, sinó que les coses són difícils perquè no tenim el valor per començar-les.

Sèneca

Poc ens ho podíem esperar, els que un dilluns de maig érem a la reunió de Junta, que la proposta que feia la Maria Carme, de celebrar un sopar al carrer com a cloenda de les activitats del curs 1999-2000, tingués la resposta que ha tingut. En tot (nombre de participants, ambient, emotivitat, col·laboració...) i amb escreix ha superat totes les possibles perspectives que en un principi podíem tenir.

La idea embrionària va anar prenent cos a mesura que passaven els dies i s'anava parlant de la festa. Primer, a la Secció de Cultura i, de mica en mica, a totes les altres seccions, una il·lusió encomanadis-

sa es va anar estenent entre tots els que ens anàvem involucrant en l'organització d'aquesta celebració.

Vam demanar permís a l'Ajuntament per tallar el carrer el dia 30, i així que el vam obtenir, ja res, ni les cadires i taules que ens faltaven, ni els normals problemes d'infraestructura, va poder frenar l'empenta i la força que prenia aquest acte.

D'un bon principi, ens vam organitzar en grups de feina: el grup d'intendència, que a més de fer-se càrrec del menjar i de la beguda, va encarregar-se de la decoració de les taules i dels tiquets; el grup d'Infants i Joves, que va engalanar el carrer amb els colors que ens identifiquen; el grup d'infraestructura, encarregat d'anar a buscar i tornar les cadires i muntar la distribució de les taules; els encarregats de dissenyar i fer la pantalla, els que vam muntar la projecció...

I va arribar el dia de penjar la llista. Mig en conya, vam posar el màxim a 150 persones. I dic mig en conya, perquè tot i que alguns intuïem que podríem arribar a aquesta xifra, en el fons, ens feia respecte pensar en organitzar un acte d'aquesta magnitud. I la llista es va anar omplint de noms i més noms. I de 150 vam passar a 180 i vam dir prou, però va ser impossible tancar la llista i finalment vam arribar a 210!!!

Per a la projecció necessitàvem diapositives de totes les seccions. Es tractava de donar-nos a conèixer, a nosaltres mateixos, les activitats que cada grup havia realitzat al llarg de l'any. Tots gaudim de la muntanya d'una manera o altra i, tot i que les sortides i activitats es fan per grups, segons les afinitats, volíem fer sentir, amb aquesta projecció, que tots junts som i fem la Talaià. I ja teníem la gent fent tria de les millors "diapos". I l'Andreu i la Marga, buscant músiques per acompa-

Penjant els llums al carrer. Foto: Marga

Últims preparatius als nous lavabos. Foto: Blanca

Engalanant el carrer. Foto: Blanca

L'escamot de sucra pa en plena feina. F.: Blanca

nyar-les i navegant per Internet buscant les cites que millor expressessin què és per a nosaltres l'excursionisme, l'escalada, l'espeleologia, l'esquí... I no només volíem reflectir l'activitat que fem "a fora"; teníem clar que no podíem oblidar la feina que es fa "a dins" (secretaria, obres, biblioteca, butlletí, reunions i més reunions), que moltes vegades passa

desapercebuda per a la gran majoria... Tothom es mereixia l'autohomeatge que ens fèiem!

Nosaltres no tenim res a guanyar en la nostra aventura, res que es compti o que en puguem treure un benefici econòmic. La nostra acció és pura. Aquesta puresa és la seva única raó de ser; la nostra riquesa. N'estem orgullosos.

Georges Sonnier

A mesura que s'acostava el dia, augmentava el nombre de reunions i disminuïen les hores de son d'alguns de nosaltres. Calia tenir-ho tot a punt. La setmana abans, al local, ja es respirava l'aire de festa. Hi havia gent per tot arreu: en una sala hi havia algú cosint la pantalla, en una altra, un grup de gent comptant quantes ampolles de cava i talls de coca caldria encarregar (i sembla ser que es van descomptar...). I entre els paletes que ja feia dies que treballaven al pati i nosaltres mateixos que, de pressa i corrents, enllestíem els nous lavabos (havien de funcionar per al

La feina era de gran magnitud. Foto: Blanca

dia D!!!), teníem la sensació que ens trobàvem al Liceu en l'última fase de les obres. Dijous, els pares i mares i els nens i monitors del grup d'infants i joves van treballar en l'ornamentació, tot fent garlandes amb cintes verdes i vermelles... I ja no diem res de divendres, del dia assenyalat. A mitja tarda, el local es va anar omplint de gent que va venir a

Darrere la barra del bar també hi ha moviment. Foto: Blanca

Començant a muntar la pantalla. Foto: Marga

N'hi ha que s'ho menjarien tot! Foto: Blanca

La pantalla va aixecar força expectació al carrer. Foto: Marga

Al bar, la febre no para. Foto: Blanca

donar un cop de mà amb el que fos necessari. Sí, el local i el carrer bullien d'activitat: el bar era ple de col·laboradors que a les ordres del Manel anaven sucant amb tomàquet el mig miler de llesques de pa; al carrer, hi havia gent enfilada penjant llums i acabant de decorar els balcons; altres, baixant cadires, mentre l'altre Manel estava enfeinat amb els tiquets... I va arribar un dels moments, la imatge del qual es recordarà durant molt de temps: el muntatge de la pantalla que havien creat l'Elio i l'Andreu i que ja ens servirà per a múltiples actes. Des del Pol i el Marc, potser els més petits que van ajudar, passant per la majoria d'homes (i ressaltó aquest fet, perquè vaig trobar curios que fos pràcticament

El Pitu penjant el damàs del nou rètol. Foto: Marga

el sexe masculí de l'entitat: el presi, l'expresi, el presi de senders, el presi de la secció de muntanya, els membres del consell de redacció, els escaladors i els espeleòlegs, tots) els qui, agenollats al terra del carrer, anaven tensant, ara d'aquí, ara d'allà, la gegantina pantalla on després es passaria la projecció. Mentre, les dones s'ho miraven...

Just acabat l'espectacle de la penjada de la pantalla, i amb algú ja neguitós, perquè anàvem amb una mica de retard sobre les previsions horàries, es van muntar i parar totes les taules amb una rapidesa inusual. Anades amunt i avall per les escales amb els plats a les mans i un cop ja tots asseguts, el president i

Tothom hi col·labora. Foto: Marga

el secretari ens dedicaren unes paraules de benvinguda. La FESTA havia començat!!! O millor dit, continuava!!!

El carrer feia goig i a les taules no hi mancava cap detall: espelmes, pètals de roses (detall de la veïna florista); els porrons corrien i, de vegades, volaven; l'ambient era immillorable!!!

I arribaren les sorpreses. Abans de servir la coca, el Pitu va fer, un cop més, de mestre de cerimònies. La descoberta de la "placa" (feta per la Rosa Altés), que a partir d'aquell moment ja identificava el nostre local, es mereixia un acte "solemne". I quin dia millor que aquell, en què hi érem molts, per descobrir-la. El Lòpez, que tantes i tantes hores s'ha

La bandera al balcó, és clar! Foto: Blanca

Que no falti de res... Foto: Blanca

Penjant la impressionant pantalla. Foto: Marga

La Marga i l'Andreu acabant de preparar la projecció. Foto: Blanca

passat pintant i rasant les parets del local, va ser escollit en secret per rebre l'honor d'enretirar la cortina, amb l'ajut de l'Ariadna i el Guillellem, de la Secció d'Infants i Joves, i que des que van néixer els hem vist córrer pel local; ells representaven el nostre futur. Tots participàrem del moment amb la màgia de milers d'espurnes de les bengales, espurnes de llum, de foc, d'estiu i de revetlla. Ja emocionats, ens beguérem el cava, al ritme del Sant Roc cantat pel Marcel·lí, i degustàrem la coca.

I començà un dels moments

anunciats més esperat de la nit. Una música suau anava captant l'atenció de tots. Unes frases apareixien a la pantalla. Silenci. Expectació... i... Bé, què voleu que us digui: una barreja d'emocions, records, comentaris, rialles van acompanyar la

projecció. La projecció on hi érem tots, la Talaia!!!

El sopar va acabar amb el cafè i la sobretaula, i una impressionant operació de recollida i neteja del carrer. Com algú ha comentat, semblàvem formiguetes: tanta gent, tots, i amb un ordre al qual estem poc acostumats, sense que ningú organitzés ni dirigís cap maniobra vam deixar el carrer com si res hagués passat. I, de fet, n'acabava de passar una de grossa, de molt grossa, que no s'oblidarà mai!

Les taules es muntan soles! Foto: Blanca

Puja moltes muntanyes, passa-ho bé i torna. Però fes-ho en la prioritat inversa: primer torna, després passa-ho bé i, finalment, puja moltes muntanyes.

Kike Oltra

Gràcies a tots per ser-hi!!!

Margarida

Transcripció de la salutació del secretari de l'entitat, Andreu Ferrer, a tots els assistents al sopar:

Bona nit!

Aquest és un moment històric... no sé si en som tots conscients.

A la Talaia som més de 600 socis, i 200 som aquí aquesta nit.

Això no havia passat mai en un acte d'aquest tipus, i és molt important... més, tenint en compte que ens reunim gent de molt diverses generacions, i seccions de la nostra entitat.

Fa gairebé dos mesos que hi treballem.

Preparar el sopar, aconseguir l'entaulat, la decoració i la projecció de diapositives que veurem ha costat moltes hores de feina a un grup de gent, i ens hi hem implicat, com poques vegades, totes les seccions de l'entitat... ha anat molt bé.

Crec que tots els que hi hem treballat ens sentim llargament gratificats veient el ressò que hem provocat... veient-vos a tots junts, aquí, aquesta nit, disfrutant de l'acte.

Aquesta temporada ha estat francament especial, i és possible que sigui un punt d'inflexió en la nostra ja bona trajectòria: canvi en la presidència, els fantàstics 30 anys del GET, el renaixement de la Secció de Muntanya i l'arrancada de la Secció d'Infants i Joves (esperem que no els pugui aturar res, tots som conscients que, en el treball que es fa en aquesta secció, hi ha el més important del nostre futur i present: la gent). També aquest acte la fa ser una temporada especial.

I, evidentment, les obres han fet un gran avenç. Avui ja podeu estrenar els nous lavabos (compte que hi falta la porta!). El pati està gairebé enllestit, i quan torem tots de les vacances, la secretaria ja estrenarà el seu nou i definitiu emplaçament.

Tot plegat és possible, únicament i exclusivament gràcies a l'esforç de tots els socis, des dels que treballem dia a dia a la casa, passant pels que participeu en les activitats que s'organitzen, i fins als que, simplement, any rere any ens renoven el seu suport i confiança aportant religiosament la imprescindible quota.

No perdrem l'ocasió de recordar, a tots aquells que us ho pogueu permetre, que tenim els bons retornables de 10.000 peles d'ajut, per a les reformes del local. De veritat que ens fan molta falta.

Aquest és l'acte que marca l'inici de les vacances oficials, encara que si passeu per aquí durant l'estiu, trobareu, segur, a algú o altre pintant, picant les parets o informant als que no sabem que som de vacances.

Són dos mesos durant els quals no voldríem que ens oblidéssiu, i que de cara al setembre, quan hi torem, us animeu amb més força que mai a continuar participant en les nostres activitats i vida social, i si podeu, a col·laborar en qualsevol de les moltes feines que dia a dia fem a la nostra entitat.

La pròxima no serà menys important. Serà el GEAM qui farà els 30 anys, les obres continuaran al mateix ritme, Infants i Joves creixerà i Muntanya seguirà endavant com tota la resta, i segur que tindrem moltes més sorpreses.

Malgrat tot, creiem encara que som pocs a treballar i qualsevol ajut pot ampliar molt les nostres possibilitats, en la gestió, el butlletí, les obres i en l'organització de les diferents activitats. Tenim molta feina per fer.

Res més. Moltes gràcies per ser aquí, bona nit i bon profit.

COTIELLA: un gegant de quasi 3.000 m

Hi ha qui diu que el Cotiella no és un 3.000 (2.912 m), però mereixeria ser-ho. Els nou "muntanyeros" que hem participat en aquesta sortida de la Secció de Muntanya, hem pogut comprovar que aquest gegant de pedra calcària, adossat a la part dels Pirineus axials, té l'atractiu d'un 3.000. L'elegància d'aquesta muntanya, la blancor que llueix la roca calcària, el contrast entre les pedres clivellades i foradades per pous i

de les "furgos" que portem, l'hem de deixar al pàrquing (1.400) i l'altra arriba fins al final (1.540 m), on comença el camí, senyalitzat amb fites i marques del GR-15, que s'endinsa al circ d'Armeña. L'itinerari és espectacular: barrancs, magnífiques vistes sobre la vall de Barbaruens, el bosc de pi negre, el coll, l'ibón d'Armeña, els prats i, finalment, el refugi lliure (1.910 m), on passem la nit en companyia de molts altres excursionistes.

Diumenge ens aixequem a les 6, i a les 7 en punt, segons l'horari previst (la puntualitat immaculada en tots els horaris és una de les característiques de la secció) comencem a caminar, sempre en direcció

(2.650 m) hem de trepar per un tram dret, de pedres soltes que de tant en tant van caient. La vista des del coll és espectacular: se surt directament a la cresta. Aquí fem parada per agafar forces i contemplar la panoràmica que ens envolta. Decidim seguir l'itinerari més ràpid, que puja directament per unes canals de roca força descomposta. Tots gaudim de la grimpada. Ja al cim, no tenim pressa i assaborim la privilegiada situació d'aquesta mola. Quan la boira, una boira juganera que va i ve, puja i baixa, ens ho permet, intentem endevinar quines són les muntanyes que ens envolten: Peña Montañesa (OSO), Mont Perdut, la Múnia (NO), Bachimala, Pocets i Aneto (NE), Turbón (E)... Fotos, ganyips, conversa amb el grupet, ja conegut de Tremp...

I hem de baixar. Fa més d'una hora que som en aquest vèrtex geodèsic de primer ordre i encara ens queda un llarg camí per a desfer.

Pujant cap al coll. Foto: Marga Carbonell

avencs amb les agulles i crestes que formen una muralla vertical, creen una sensació de bellesa, originalitat i duresa difícil d'oblidar.

Aquesta mola de pedres es troba al massís de Cotiella, als Pirineus d'Osca, on els companys d'espeleologia tenen una zona de treball. Al ser una sortida llarga i amb fort desnivell, realitzem l'ascensió en dos dies. Dissabte sortim de l'estació (punt oficial de trobada de pràcticament totes les sortides de l'entitat), Vilanova - Igualada - Lleida (N-II) - Barbastro - Graus - Seira - Barbaruens (1.128 m). Fins a aquest petit poble del Pirineu aragonès, s'hi arriba bé en cotxe. A partir d'aquí, la carretera local es converteix en una pista apta només per a vehicles alts. Una

al coll, situat a l'esquerra del cim, que des d'un bon principi queda davant nostre. Anem seguint les fites, ascendint tota l'estona per un terreny pedregós. Travessem alguna clapa de neu i, com sempre, això és motiu de joc: atacs de neu per l'esquena, alguna rebotcada... però avui és d'agrair; el sol apreta de valent i sempre és agradable una refrescada!

No som els únics que avui pugem al Cotiella. Davant i darrere portem altres grups que tenen el mateix objectiu que nosaltres. Ens anem avançant els uns als altres; ens "coneixem" d'haver passat la nit al mateix refugi i intercanviem comentaris i, al cim, fins i tot algun ganyip.

Per arribar al coll de Cotiella

Grimpant pel vessant del Cotiella. Foto: Marga

Decidim tornar per la via normal, més llarga però més fàcil. Deixem el cim en direcció cap a la Colladeta, agafant la traça per una tartera de pedres soltes que la majoria baixem corrent i saltant fins arribar a un punt on hem de girar cap a l'esquerra, per saltar el coll. Per salvar una petita congesta de neu, traïem la corda i lliguem els més desconfiats. Ja a la cara est, i sota el pic, anem avançant, com no, per un pedregar. Aprofitem un fil d'aigua del desglaç per omplir cantimplors. Tot i anar proveïts, la sequedat de la zona (no es troba aigua des que es deixa el refugi) i la calor ens ha fet beure molt i tenim les cantimplors sota mínims.

Ja som al coll de nou i tirem avall per les roques fragmentades, a poc a poc i estratègicament, per no fer caure pedres. Tot i la nostra prudència, és inevitable sentir de tant en tant el crit de: Peeeeeeeeeeeeedra!!! Tornem a trobar les clapes de neu, els avencs, els rasclers, la plana... La baixada se'ns fa llarga a tots, llarguíssima. Cap a tres quarts de dues arribem al refugi. Tots somiem amb l'Ibón d'Armeña, que ens espera una mica més avall. Els ibons, a Aragó, són llacs d'origen glacial que ocupen petites conques ovals o circulars i no tenen sortida. Quan hi arribem, no dubtem a cabussar-nos en les seves transparents i fresquetes aigües. La veritat és que esperàvem trobar l'aigua gelada i ens és una grata sorpresa comprovar que de gèlides, gèlides, res de res. Ens hi estem una bona estoneta i el bany,

que havia començat d'una manera plàcida, acaba convertint-se en una guerra d'aigua de tots contra tots, esquitxos i més esquitxos. Ja fresquets i nets, dinem i fem sobretaula-migdiada sobre la gespa. Per a mi, el moment del bany ha estat com una reconciliació amb la naturalesa. Ens costa aixecar-nos de nou, però encara ens queda camí fins als cotxes i la tornada per carretera a casa.

En definitiva, una sortida recomanable a tots aquells que vulguin gaudir d'uns paisatges salvatges i espectaculars amb certa dificultat per accedir-hi.

Margarida Carbonell

Placa commemorativa al cim del Cotiella. Foto: Carles González

Bany a l'Ibón de Armeña. Foto: Marga Carbonell

Sobretaula sobre la gespa. Foto: Marga Carbonell

Baixant la congesta del Cotiella. Foto: Marga C.

Fitxa tècnica:

Sector

Bal de Chistau - Cotiella pel Circ d'Armeña des de Barbaruens (Pirineus d'Oscà)

Inici i final

Depenent del cotxe que es porti: Barbaruens (2 h 15')

Pàrquing a la pista (1 h 30')

Final de la pista (40')

Desnivell: 1.450 m

Horari: total aproximat: 10 h

Bibliografia

Miguel Angulo. Pirineus: 1000 ascensions: vol. IV de Bielsa a la Val d'Aran (vies normals i escalades fàcils). Donostia: Elkarlanean, 1998

Mapa excursionista de los Pirineos: Bielsa - Bal de Chistau. Huesca: Pirineo, 1998

Mapa de l'Alpina: Cotiella

Crònica del "cotarro" talaienc

ENGUANY SENSE PARADA DE LLIBRES

A causa de la circumstància que la diada de Sant Jordi es trobava just al final de la Setmana Santa, i la majoria de les nostres forces vives eren d'excursió, enguany no vàrem poder treure la nostra clàssica paradeta de llibres de muntanya a la rambla vilanovina. En tot cas, l'any vinent podreu visitar-nos i comprar els llibres que aquest any no heu pogut adquirir. Us hi esperarem!

LES OBRES DEL LOCAL

Quan tingueu a les mans aquesta revista, el pati del nostre local segurament estarà totalment acabat, és a dir, ha estat enderrocat el forjat, substituïdes les bigues de fusta per unes altres de formigó, amb els corresponents revoltos i el formigó que ha restituit la nova coberta. Una altra capa de formigó lleuger, per treure pes, i una capa de rajoles han configurat els pendents fins a la bunera central, i finalment s'ha cobert tota la superfície i s'han col·locat els minvells, amb rajola de gres rústic i antilliscant. D'altra banda, s'ha repicat tot el morter malmès de les parets del pati i s'ha arrebossat de nou; també s'ha millorat l'entrada a les dependències de darrere la capella. S'han deixat tots els conductes necessaris per a les instal·lacions, i així s'han pogut, ja, inaugurar dos lavabos, en el mateix lloc en què hi havia l'antic (les persones que vingueren al sopar de cloenda del curs 1999-2000, ja el pogueren utilitzar, tot i que en comptes de portes hi havia una cortina provisional). S'estan acabant de restaurar la secretaria i la sala noble, i després de vacances anirem afegint altres novetats. El local no para

i la feina no s'acaba. Això vol dir que us necessitem!

EL GRUP DELS DIMECRES

Aquest actiu grup de socis i simpatitzants, jubilats i mestresses de casa, que acostumen a sortir els dimecres al matí pels camins de la rodalia de Vilanova i de la comarca, ha recaptat la quantitat de 10.000 pessetes, amb les quals han adquirit un Bo proLocal Social. Els agraïm a tots, especialment als no socis, aquesta col·laboració en la restauració del local de la nostra Talaia, i alhora els desitgem que no els manqui l'empenta per continuar resseguint els nostres camins. Gràcies!

REFUGI BALDRIC

Després de molts estira-i-arrotonsa, s'ha signat el nou contracte del refugi Can Baldric, situat al poble de Nevà, amb els seus propietaris, si bé a un preu superior al que pagàvem fins ara, però encara rendible per a les nostres possibilitats.

De moment, els preus de pernoctació seran els següents:

SOCIS ADULTS

500 PTA/NIT

FILLS DE SOCIS FINS A 14 ANYS

0 PTA

NO SOCIS

750 PTA/NIT

FILLS DE NO SOCIS FINS A 14 ANYS

200 PTA/NIT

Per a la seva utilització, passeu amb antelació per la Secretaria de la Talaia, on podreu demanar les claus.

EL BAR CANVIA DE RES-

PONSABLE

Els que veniu assiduament, haureu vist que darrere el mostrador hi ha un nou responsable: el polifacètic Manel Masana, que s'ha fet càrrec de despatxar-vos la cervesa o, fins i tot, cuinar-vos unes seques amb botifarra. El trobareu habitualment a les hores del vespre que el local és obert. Aviam si feu forces consumicions!!

RESUM DE L'ASSEMBLEA NACIONAL ORDINÀRIA DE LA FEEC

En aquesta ocasió, es va celebrar a Sant Feliu de Guíxols, el passat dia 7 de maig, amb una bona assistència per part d'entitats i directius de la FEEC. La sessió va començar prop de les 10 del matí.

Va obrir la reunió el president i representants de l'entitat organitzadora i de l'ajuntament van fer uns parlaments. Seguidament, com és habitual, es realitzà el recompte de vots possibles segons el nombre d'entitats assistents a l'acte i es nomenaren tres representants d'entitats per tal d'aprovar l'acta de l'assemblea. Com sempre, es ratificaren les propostes de la Junta Directiva de la FEEC, a més dels reglaments i normatives proposades pels òrgans tècnics de la federació. També es va parlar de les activitats i l'estat de comptes de l'exercici 1999 de les societats PICAMUNT i 100x100 MUNTANYA.

La Comissió de Control Presupostari, creada per auditar internament els comptes de la FEEC, va donar el seu parer sobre el tema, i la conclusió més important va ser que la gestió per part de la Junta Directiva havia estat cor-

Crònica del "cotarro" talaienc

recta i acurada, al mateix temps que confirmava una desviació positiva dels ingressos a causa de l'augment considerable del nombre de llicències contractades pels excursionistes. Aquesta comissió acabava la seva tasca i, al mateix temps, se'n creava una de nova per fer el seguiment del pressupost del 2000.

Acte seguit, s'aprovava l'estat de comptes del 1999 i el pressupost per al 2000, tot i que amb algunes partides encara poc definides, en espera de la resposta, per part de la Generalitat de Catalunya, a la proposta de la FEEC.

Un punt important va ser l'estat de les gestions amb la UIAA per poder ser membres de ple dret de l'ens internacional. S'està esperant la resposta de l'assemblea de la FEDME, per saber si ens donen suport o ens neguen aquest dret; en tot cas, caldrà esperar aquesta assemblea perquè segons rebem o no el suport de la FEDME, en la propera assemblea de la UIAA, que s'ha de celebrar al setembre, s'acabi amb aquesta incertesa i puguem ser membres de ple dret d'aquest ens internacional com ens pertoca.

Després d'algunes propostes del Consell General i la Junta Directiva, es va encetar potser un dels temes que va produir més polèmica: la proposta, presentada per 11 entitats, entre les quals la Talàia, proposava que es trenqués el conveni amb Senders de Catalunya i que l'únic òrgan coordinador dels temes de senderisme a Catalunya fos el Comitè Català de Senders de la FEEC. També es demanava que tota la gestió dels diferents trams de senders realitzats fins ara i posteriors passés a mans de les

entitats de cada divisió territorial, i que aquestes nomenessin un representant per a cada vegueria que fes d'enllaç amb el comitè de senders per poder regular i unificar criteris respecte el senderisme a casa nostra. No totes les entitats estaven a favor de perdre el mànec de la paella que tenien fins ara, i és significatiu que les entitats que presentàvem aquesta proposta no érem de Barcelona. El resultat, però, va ser positiu: potser ha arribat l'hora en què la força de les comarques es comenci a notar.

Per acabar, hi va haver un torn de precís i preguntes i cap a casa quan eren quasi les 3 de la tarda.

EL GET CLAUSURA EL CURSET DE BARRANCS

Aquesta vegada, sí. Després d'altres intents, s'ha celebrat, finalment, amb un notable èxit de participació, el curset de Barrancs, realitzat pel nostre grup espeleològic, en col·laboració amb la Vegueria (divisió territorial de la FEEC). S'han impartit les lliçons teòriques al nostre local, i les diverses sortides de pràctiques han estat realitzades des de la riera de Carme, a la zona d'Igualada, a l'Anoia, fins la darrera sortida a l'Aigueta de Barbauens, al Pirineu aragonès. El curset ha comptat amb l'homologació de la Federació Catalana d'Espeleologia. Durant l'acte de clausura, es va fer una projecció de diapositives, es van lliurar els certificats de participació i es va fer un refrigeri per als cursetistes. Que no decaigui!

30è ANIVERSARI DEL GET

El GET, el nostre grup d'espeleologia, ha complert 30 anys des de la seva fundació, l'any 1970. I

ho vol celebrar durant tota la temporada. De moment, van iniciar els actes amb una exposició fotogràfica retrospectiva d'activitats espeleològiques d'aquests 30 anys, complementada amb una exposició de material i una cova artificial inclosa, de la qual ja fem menció en aquestes mateixes pàgines. També va tenir lloc una visita, gairebé commemorativa de l'inici de l'espeleologia, a un avenc ben proper a casa nostra: l'avenc de la Gellassa, situat al faldar del puig Montgròs. Els participants a aquesta activitat foren acompanyats pels veterans i pioners d'aquesta activitat: l'Antoni Ordovàs i el Tonet Ferrer, els quals rememoraren aquells inicis de l'exploració subterrània. Després d'un sopar d'aniversari amb una bona colla de membres del GET, que celebraren al restaurant La Figuera (a la Bassa de Creixell), s'anuncià que el projecte més important d'aquesta celebració serà l'exploració de la coveguda Pierre Saint Martin, per a la qual cosa sembla que ja compten amb el permís francès. Que duri aquesta activitat! I per molts anys!

EL NOSTRE COL·LABORADOR JOAN SIVILL TANCÀ LA SÈRIE DELS "HOBBY"

Ens havia anunciat que volia deixar-ho i que ja estava esgotant els temes dels seus articles que sota el lema de l'anglicisme "hobby" i enquadrant-los dins els períodes estacionals que corresponen a cada trimestre, ha anat publicant fins a 40 col·laboracions trimestrals. Ho ha fet amb serietat i rigor, documentant-se sempre i aportant dibuixos o fotografies, i havent impregnat els seus articles d'aquesta patina de vilanovisme que l'ha caracteritzat, amb la qual ha do-

Crònica del "cotarro" talaienc

nat el relleu convenient als múltiples relats, des dels oficis oblidats fins a les creus de terme o les bòbiles, o també algun típic itinerari de les seves vacances. Un excel·lent col·laborador que tanca una sèrie d'articles. Joan Lluís Silvill, gràcies pels teus articles!! Esperem que ben aviat tornis a portar-nos altres temes per publicar.

L'AJUNTAMENT ENS EXPLICA EL SEU PLA DE MANDAT

Convidats per l'equip de govern del nostre Ajuntament, el passat mes de maig, una delegació talaienca va assistir a la presentació del Pla de Mandat 1999-2003, on s'exposa el punt de partida i el compromís que adquireix l'equip de govern amb la ciutat. Sens dubte, els temes en els quals la Talaia podia estar interessada eren en els Eixos Estratègics, sobretot els referents a la relació de Vilanova i la Geltrú amb el territori, i el relacionat amb la sostenibilitat i l'equilibri. Si es compleix tot el que varen exposar en aquest programa, podem donar-nos per satisfets.

PUBLICACIÓ D'UNA GUIA D'ESCALADES DE LA COMARCA

Per fi hem vist editades les vies d'escalada de casa nostra. En el llibre *Barcelona y sus alrededores* (caldrà suggerir-los que ho facin també en català), dels autors i editors Luis Alfonso i Xavier Buxó, hi podem trobar una sèrie de vies de les diverses zones d'escalada de les comarques barcelonines, que excloent Montserrat i Sant Llorenç del Munt, per la seva dimensió, comprèn Barcelona, Garraf-Castelldefels, Vilanova, Penedès, l'Ordal, Gelida, Olesa, Rajadell, el Figaró-Montseny, Vallès-Moià i Ma-

resme.

La zona dita de Vilanova comprèn les tres escoles conegudes de la Talaia, la "Facu" (Canyelles) i les Roques de Can Mercé (Sant Pere de Ribes). En tot cas, aquests nois caldria que milloressin la toponímia. Però en tot cas, és una bona eina a disposició dels escaladors, que tindran 35 vies a escollir a la Talaia, 34 a la Facu i 40 a les Penyes de Can Mercé. Una bona iniciativa que ajudarà a conèixer millor aquestes escoles. A disfrutar-les!

ADQUISICIÓ D'UN RETROPROJECTOR

Si esteu interessats a realitzar xerrades i conferències en el nostre local, cal que sapigueu que a més de l'equip de projectors de diapositives podeu disposar, a partir d'ara, d'un retroprojector amb el qual podeu projectar a la pantalla els vostres gràfics, dibuixos o fotografies mitjançant transparències d'acetat. Es poden realitzar fàcilment, sobretot per a cursets, croquis d'itineraris o ressenyes d'escalada.

LA TALAIA, A MÉRIGNAC, A TRAVÉS DE LA SECCIÓ D'INFANTS I JOVES

Fruit de l'agermanament entre les ciutats de Vilanova i la Geltrú i Mèrignac, i a través de l'ajuntament de la nostra ciutat, una colla del grup d'Infants i Joves va ser seleccionada per gaudir d'unes jornades de convivència a la ciutat francesa de Mimizan, uns 140 km al sud de Mèrignac. Així doncs, del 2 al 14 de juliol, 7 nois i noies, d'entre 12 i 15 anys, acompanyats per dues monitores del grup, varen partir en un petit autocar que va posar l'ajuntament vilanoví, cap a la ciu-

tat francesa, propera a Burdeos i situada al costat de l'oceà atlàntic, on van fer diverses activitats conjuntament amb un grup de portuguesos i un grup de francesos. Tota l'estada va anar a càrrec de Mèrignac. Agraïm aquesta bona iniciativa i que els joves talaiencs vagin ser escollits i vagin poder participar en aquestes activitats lúdiques i de convivència.

UN TALAIENC AL COMITÈ DE SENDERS DE LA FEEC, REPRESENTANT LA NOSTRA VEGUERIA

Després dels acords presos en la darrera assemblea general de la FEEC, en la qual es va decidir traspassar la gestió del tema de senders (que fins ara havia portat l'empresa Senders de Catalunya) a les entitats excursionistes i el Comitè de Senders de la FEEC, també es va resoldre que cada Vegueria (divisió territorial organitzativa de la FEEC) es faria càrrec del senders de la seva zona. Així doncs, al nostre territori va ser elegit, com a representant de la vegueria al Comitè de Senders, el nostre soci i vocal de la Junta Directiva Agustí Poch. No cal dir que li desitgem una fructífera gestió dels nostres senders.

ÈXIT DE LA NIT DE LA SARDANA

El grup d'Amics de la Sardana de la nostra entitat va organitzar, el passat mes de juny, la ja tradicional Nit de la Sardana, que enguany es va celebrar a la plaça de la Vila, en comptes del tradicional escenari de la Rambla. Val a dir que va ser una edició amb força públic. Aquestes persones, no només feien d'espectadores, sinó que moltes d'elles participaren ac-

Crònica del "cotarro" talaïenc

tivament a les rotllanes. Amenitzaren la vetllada dues cobles que ho van fer força bé: la cobla Ciutat de Cornellà i la cobla Contemporània, de Barcelona. Força i que no decaiguí!

FOLRES POLARS TALAÏENCS

Permeteu-nos insistir i recordar-vos (encara que quan rebeu això serà plena canícula) que podeu posar a les vostres previsions de regals el millor equipament d'abric per anar a l'alta muntanya o per a la temporada d'hivern. Es tracta del folre polar de color roig, amb el distintiu de la Talaia, que trobareu a la botiga d'esports NO LIMITS. No us n'oblideu!

CRÒNICA DELS DIVENDRES CULTURALS

Seguim informant-vos de l'activitat que els divendres es desenvolupa dins el local social, sobretot dels actes anunciats a la circular que rebeu a casa vostra, i que habitualment organitza la Secció de Cultura. D'aquesta manera, els que no teniu costum de passar pel local cada divendres, almenys n'esteu informats.

Encetàvem el trimestre amb una interessant xerrada i projecció, a càrrec del biòleg i bon amic Josep Olivella, el qual, sota el títol de **LA GEOLOGIA DEL GARRAF**, ens anà explicant, amb detalls suggerents i amb demostracions didàctiques, com està constituïda la terra que trepitgem i com s'ha format el relleu garrafenc en el transcurs de milers d'anys. Força interessant. Ja la propera setmana, del 3 al 8 d'abril, la sala d'actes s'omplí amb una exposició itinerant que fou cedida al GEAM per mostrar a

tots els socis una qüestió del màxim interès: **LES ALLAUS**, sobretot per als qui fan escalades, esqui i travessies on la neu i el gel són els principals protagonistes. Una bona mostra de com es controlen, com s'estudien i com es produeixen aquestes perilloses masses de neu. L'exposició, constituïda per grans plafons explicatius, ocupava tota la sala d'actes, la qual cosa impedí fer la projecció d'un audiovisual sobre el mateix tema. Però tot i que el que s'exposava era convenient de conèixer, va ser poc visitada. El dia 15, en aquest cas dissabte, tingué lloc el **REPARTIMENT DE PREMIS DE LA 42a MARXA D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ** i també del **CONCURS DE FOTOGRAFIA DE LA CAMINADA POPULAR**, alhora que les fotografies d'aquest concurs eren exposades a la mateixa sala d'actes. La sala va quedar plena de públic, sobretot dels qui vingueren a recollir els trofeus, que van omplir el local i van celebrar amb força xerriola la classificació obtinguda. Per cloure el mes d'abril, el dia 28 es va fer una projecció amb el títol **MUNTANYES SAGRADES DELS INQUES**, realitzada per Joan Rovira Merino, el qual ens explicà com es desenvolupà aquesta civilització andina, amb un complet audiovisual de les muntanyes que els serviren d'escenari, on deixaren els principals vestigis històrics de la desapareguda ètnia.

Entràvem al mes de maig amb una conferència que havia aixecat força expectació, en tot cas per algun aspecte polèmic, i que resultà força interessant. Es tractà de la xerrada **CAMINS, EXCURSIONISTES I IDENTITATS: REFLEXIONS DAVANT ELS NOUS REPETES**, que pronuncià Rafael López, professor de Geografia i Història

de la Universitat Rovira i Virgili. El tema girà a l'entorn de la forta relació que els camins tenen amb l'excursionisme i el paper que han jugat com a vies de comunicació rural, entre pobles i regions diverses. També s'hi exposà la incidència del turisme no excursionista o muntanyenc, i com i a qui correspon el manteniment d'aquests camins. En el debat que s'establí al final, sorgiren controvèrsies, com ara la necessitat que es fes una bona catalogació dels camins del nostre país per confeccionar guies i posar-les a l'abast de tothom; quin seria el paper dels excursionistes o si la tasca de confeccionar i sostenir aquests camins i itineraris haurien d'estar en mans de professionals. Evidentment, moltes qüestions que no tingueren resposta suscitaron la necessitat d'aprofundir en un tema que cal considerar com el nostre camp de joc, i que caldrà aclarir en debats posteriors. Ja el dia 12, potser per suavitzar la temàtica, a càrrec d'uns quants membres de la Secció de Cultura, tingué lloc la projecció **IMATGES PRIMAVERALS**, una successió de transparències florals de tots els colors que captivà el públic assistent. Però per evitar la monotonia davant aquell devesall de flors, eren interrompudes per espectaculars paisatges de muntanyes. Només cal dir una cosa: excel·lent! I el dia 19, fou la Gemma Roset, llicenciada en Biologia per la UAB, qui ens presentà una xerrada amb projecció de diapositives sobre **EXPERIÈNCIES DE COOPERACIÓ A TANZÀNIA**, en la qual relatà diverses actuacions d'ajuda i assessorament tècnic, fins i tot de formació de les tasques més elementals de desenvolupament rural que aquest poble de l'Àfrica oriental necessita, i que les nostres institucions i ONG poden oferir mitjançant

Crònica del "cotarro" talaienc

la cooperació. I el debat més esperat se celebrà el dia 26 a la nostra sala d'actes, sota el títol **ELS PARCS EÒLICS A DEBAT**, que reuní una heterogènia mesa de debat d'experts en la qüestió. Els moderadors van ser Humbert Salvadó, biòleg, de Vilafranca, i el nostre excursionista. A la taula, hi havia Toni Borau, de l'Institut Català per a la Conservació de les Rapinyaires (ICCRA), del Vendrell; Xavier Jimenez, del Grup d'Estudi i Protecció de l'Ecosistema del Camp (GEPEC), de Reus; Miquel Cabré, de l'empresa ECOTÈCNIA, de Barcelona, i Manel Bustos, de l'Associació de Petits Promotors d'Energies Alternatives (APPA), de Barcelona. Tots ells, en els respectius posicionaments a favor o en contra, argumentaren propostes, justificacions, protestes i, fins i tot, programes econòmics i tècnics. La sessió culminà en un extens debat d'un abast prou important com perquè els que dominen el tema no recordessin haver reunit mai aquest conjunt de persones per debatre sobre els molins de vent, l'energia eòlica i la seva ubicació, tot contrastant els seus raonaments. Tot i que, de conclusions, se'n pogueren treure, alhora que ens aclariren alguns conceptes, moltes qüestions quedaren sense resposta, a causa de les múltiples incògnites que planen damunt la generació eòlica. En el que sí que estaven gairebé tots d'acord era en el següent plantejament: sí a l'energia eòlica, però sempre que els molins no s'ubiquin en carenes on es malmeti el paisatge de forma irreversible, i que, en tot cas, no es pot permetre que ens omplin les muntanyes de parcs eòlics. En aquesta mateixa revista trobareu un article amb el text de la taula rodona.

S'obria el mes de juny el divendres dia 2, amb un interessant muntatge-exposició per celebrar el **30è ANIVERSARI DEL GET**. En aquest acte poguérem veure des dels més veterans de la Talaia, ben joves i abillats d'espeleòlegs, fins als més joves en les darreres exploracions realitzades, en les quals s'ha passat el rècord local de profunditat. Una mostra de material d'exploració subterrània (alguns estris gairebé prehistòrics) completava l'exposició retrospectiva. Per celebrar l'efemèride com deu mana, a la sortida de l'exposició s'havia de passar per una fosca cova artificial, amb estalactites incloses, on hi havia instal·lades un parell de transparències. Aquesta cova féu les delícies, sobretot, de la canalla, que podia jugar a cuina-amagar entrant i sortint amb gran xerinola. Una excel·lent celebració! Felicitacions ben cordials! I el divendres dia 9, la projecció sobre transhumància al Penedès i al Garraf fou ajornada per a millor ocasió, ja que la sala d'actes era ocupada ocupada al complet per l'exposició dels 30 anys del GET. Igualment, al següent divendres, dia 16, l'anunciada projecció de Portalades Romàniques fou substituïda per una altra que portava per títol **PLANTES CARNÍVORES. UNA ESTRATAGEMA PER SOBREVIVRE**, que fou presentada i comentada per la Maria Carme Barceló, la qual ens explicà un aspecte ben insòlit de la botànica: el de les plantes carnívores i l'estratègia que utilitzen per alimentar-se amb proteïnes animals. La xerrada, molt ben comentada, tal com ens té acostumats la Maria Carme, fou il·lustrada amb diapositives i dibuixos que ens ajudaren a entendre una mica més la natura que ens envolta.

I tancant el trimestre i també

el curs excursionista 1999-2000, i també per celebrar el solstici d'estiu, la vam muntar ben grossa. La darrera projecció de la temporada, la fariem al carrer! I com que tots els actes els finalitzem menjant i bevent, per acompanyar la projecció s'organitzà l'anomenat **SOPAR AMB TAULES AL CARRER**. D'aquest acte, us en fem només un breu resum, perquè en altres pàgines d'aquesta revista hi trobareu una crònica completa. Després de l'obertura per part del president Toni Castelló, pa amb tomàquet, permil i embotit per a tothom, i a mig sopar, inauguració de la placa de ceràmica instal·lada a la porta del local, que porta el nom de la A. E. Talaia, descoberta que fou encomanada a un soci ben conegut: el Ramon López, que acompanyat d'un nen i una nena de la Secció d'Infants i Joves, llevà el domàs que cobria la placa, realitzada per la Rosa Altés. Tot seguit, coca i cava, mentre s'engegava un espectacular audiovisual amb totes les activitats realitzades enguany per les seccions i grups, que van fer arribar les seves millors diapositives a la Marga Carbonell i l'Andreu Ferrer, perquè fessin un esplèndid muntatge. Cafè i copa i una llarga xerrada de sobretaula amb repetició de les imatges de l'audiovisual. Tot això constituï una insòlita jornada, ja que hi assistiren més de 200 persones. Sí senyor, això és una bona cloenda! I a més, quan decidirem plegar, tothom col·laborà a recollir-ho tot, i en un tres-i-no-res van estar plegades les cadires i les taules, i s'havien netejat i recollit totes les deixalles. Tot un exemple! Visca!

I bones vacances!

ELS PARCS EÒLICS A DEBAT

Transcripció-resum del debat sobre els parcs eòlics que va organitzar la Secció de Cultura el divendres 26 de maig de 2000 a la sala d'actes de la nostra entitat.

Salvador Butí

Els temes ambientals sempre han estat una preocupació de la Talaia. Pel que fa al tema de l'energia, l'eòlica havia estat, en principi, ben vista —enfront la nuclear o la tèrmica—, però a l'hora de començar a implantar-la hem vist com apareixen alguns problemes. El paisatge pot veure's agredit, si ens imaginem les carenes plenes d'aerogeneradors, per la qual cosa s'ajunten l'interès i el recolzament que creiem que cal donar a l'energia eòlica amb el neguit que això pugui fer-se d'una forma poc respectuosa amb el paisatge.

Avui hem convidat alguns entesos perquè ens expliquin coses i ens tranquil·litzin, o potser ens espantin, en relació a aquest tema.

Els participants seran Toni Bureau, de l'Institut per a la Conservació de les Aus Rapinyaires (ICAR); Manel Bustos, de l'Associació de Productors d'Energies Alternatives (APEA); Xavi Jiménez, del Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp (GEPEC), i Miquel Cabré, d'Ecotècnia.

Els moderadors serem Humbert Salvadó, biòleg, i Salvador Butí, excursionista.

Quant al funcionament del debat, deixarem deu minuts perquè parli cada participant, respondent tres preguntes fetes per Humbert Salvadó.

Humbert Salvadó

1. La implantació de l'energia eòlica, és necessària i és neta?

2. Quins criteris es tenen en compte a l'hora d'instal·lar els parcs eòlics?, (obertura de pistes, impacte sonor, etc.).

3. Hi ha coneixement dels efectes dels aerogeneradors sobre la fauna?

Xavi Jiménez (GEPEC)

Quant a la necessitat de l'energia eòlica, aquesta és necessària, com les altres renovables, sempre i quan s'abandonin les energies convencionals i s'apliquin polítiques d'estalvi i eficiència energètica.

L'impacte de l'energia eòlica és variable, depenent de l'indret. Pot ser molt impactant, perquè cal obrir pistes per fer l'indret accessible i per fer passar el cablejat, perquè pot caldre fer voladures per adequar la morfologia per instal·lar les torres, etc.

El debat no és energia eòlica sí o no, sinó on perquè sigui rendible amb un mínim impacte.

Els criteris a tenir en compte són l'impacte paisatgístic (modifica el perfil de les muntanyes) i l'efecte sobre l'ecosistema (causat per pistes, voladures, cablejat elèctric, línies d'evacuació, etc.). L'impacte s'avalua, però no és el factor que determina l'aprovació dels projectes. Teòricament, l'Administració avalua l'impacte mitjançant un estudi d'impacte ambiental, però els criteris decisius últims solen ser els econòmics. A més, els impactes solen veure's un cop fet el parc i ja no es desmunta.

Actualment, hi ha centrals eòliques a Roses i Tortosa (Serra del Boix), des de fa temps, i s'han instal·lat o se n'estan instal·lant recentment d'altres (zones del Pradell i el Perelló). En projecte o en tràmit, n'hi ha molts més, per exemple al Montsant, als Ports de Beseit, a les serres de Pàndols i Cavalls, al Motlló, etc.

En estudis fets a altres països, s'han obtingut resultats que mostren importants afeccions a la fauna. A Tarifa, s'ha comprovat la mort d'aus (87 grans ocells). Un estudi a l'alta Califòrnia parlava de 547 grans ocells, entre els quals, daurades. La mort pot produir-se per impacte o electrocució amb el cablejat elèctric, però també, indirectament, per la transformació de l'indret. Per exem-

ple, si al Montsant, ara inaccessible, es construeixen centrals eòliques, s'obriran accessos amb cobxe fins a dalt de la serra, hi haurà pistes de manteniment, cablejat elèctric, estacions de transformació, etc. És a dir, s'instal·larà una activitat industrial permanent dalt de la serra, de manera que pot ser que una àliga no xoqui amb les línies o els aerogeneradors, però l'hàbitat on viu quedarà transformat.

Manel Bustos (APPA)

Respondent la primera pregunta, sobre la necessitat de l'energia eòlica, el model energètic actual (amb combustibles fòssils, carbó, gas, energia nuclear, etc.) és insostenible. Els efectes d'aquest model sobre l'ambient són insostenibles i greus, com el canvi climàtic, que pot tenir conseqüències catastròfiques al segle XXI i que ens afectarà també a nosaltres, que vivim a la costa mediterrània. Sabem, també, el risc i el caràcter no sostenible de l'energia nuclear.

Les energies renovables són, doncs, necessàries per no suïcidar-nos com a humanitat. L'energia eòlica és molt menys impactant (en ordres de magnitud) que les altres energies.

Els impactes ambientals de l'energia eòlica són escassos, molt localitzats (mentre que el canvi climàtic no coneix fronteres) i reversibles, mitjançant solucions tècniques. Abastar-nos d'energia sense produir impacte és impossible, totes les energies en generen. L'eòlica, doncs, també, però aquests impactes són assumibles per la societat.

Els objectius, en l'àmbit de la Unió Europea i de l'Estat espanyol, són de doblar l'aportació de les energies renovables i assolir, l'any 2010, un increment d'un 12%. Sense el desenvolupament de l'eòlica, aquests objectius són impossibles d'assolir, ara per ara. Catalunya està a la cua en la producció d'energia eòlica, dins d'Espanya: produeix 59 MW; en canvi, Galícia o Navarra es troben molt per davant: més de 400

MW.

Els impactes són assumibles si les coses es fan bé i si se substitueixen les energies convencionals. Els criteris que se segueixen per decidir la implantació dels parcs eòlics són els següents:

- cal vent: calen mitjanes anuals suficients perquè el parc funcioni com una instal·lació empresarial, donant un rendiment. La velocitat mínima està condicionada pel suport que es rep de l'Administració (l'increment actual de l'energia eòlica és de 4,79 ptes./kW.h, que vindria a ser una compensació econòmica a aquesta energia pel seu baix impacte). A Catalunya no fa vent a tot arreu, ningú defensa la instal·lació indiscriminada.

- impacte sobre les aus: hi ha impacte, però es fan estudis sobre l'impacte a les aus (fets per la SEO, a un parc de l'Aragó en funcionament, per exemple) i es veu que és poc significatiu i d'escassa magnitud (en l'estudi, es veia que una parella de daurades seguia vivint sense problemes i que el nombre d'aus reproductores presents seguia essent molt alt). Segur que hi ha llocs on no es podran fer parcs, però no són en absolut "tritadores" d'aus.

Xavi Jiménez

Hi ha un altre estudi de SEO fet a Tarifa que conclou que un parc eòlic d'allà és impactant. Per tant, la qüestió important és la ubicació del parc.

El model energètic actual, centralitzat, basat en grans centrals i en línies elèctriques que en surten, caldrà substituir-lo per un nou model descentralitzat, basat en petites instal·lacions.

Toni Burau (ICAR)

Sí a l'energia eòlica però segons on. L'Administració no ha estat seriosa, no ha fet "els deures". No ha planificat a temps i està en mans d'alcaldes i promotors. Fer un parc eòlic al Montsant és acabar amb la serra. Els efectes sobre la fauna serien molt greus: no cal que les aus xoquin, si destrueixes l'hàbitat, desapareix la fauna.

Els efectes depenen del lloc. En alguns indrets, les àligues perdiguères han desaparegut. En d'altres, s'han pogut mantenir a base de fer les coses ben fetes i pensades.

L'Administració hauria de decidir què es vol fer amb el país i on es poden posar els parcs eòlics. Fa 3 anys es va mantenir una entrevista amb el director de l'ICAEN. Llavors era el moment de planificar, però no es va fer.

A les comarques de Tarragona no

hi ha cap parc natural de muntanya; en canvi, a altres indrets hi ha força zones protegides, potser de menor valor. Potser l'error va ser pensar que moltes de les serres ara amenaçades ja es defensaven soles, no sent conegudes. En d'altres zones (com a Girona), la gent s'oposa amb força a una sola línia elèctrica. En canvi, a Tarragona, amb els nous projectes en marxa, se'n volen fer moltes. Molts alcaldes defensen els parcs eòlics (com al Priorat) per interessos econòmics. Tenim un gran problema damunt la taula.

Miquel Cabré (Ecotècnia)

Les preguntes ens les hem de respondre entre tots.

Ecotècnia es mou dins el sector de l'energia eòlica i, per això, poques vegades pot parlar amb la gent d'altres àmbits, com l'excursionista.

Ecotècnia va néixer l'any 81, a partir de 8 persones, i ara en treballen 70 a Barcelona i 230 arreu de l'Estat. L'objectiu inicial era fer possible el que llavors era un somni, que s'ha anat aconseguint en un camí que no ha estat gens planer. El 90% de l'activitat de l'empresa té a veure amb l'energia eòlica, però es treballa també en l'aprovisionament d'energies a llocs on no arriba la xarxa. L'any 84 es va instal·lar el primer molí de vent, de 30 kW i pales de 12 metres de diàmetre. D'aquelles primeres màquines no en queda cap. L'any 89 es va instal·lar a Tarifa el primer prototipus de 150 kW i pales de 20 metres de diàmetre, i el 92 es construïa el primer parc comercial a Tarifa. L'energia eòlica començava, movent-se amb diners públics. L'any 96 es van instal·lar els primers molins de 600-650 kW. L'any 98, un particular va invertir els seus diners, a Navarra, per fer el primer parc privat

d'Espanya, i va escollir Ecotècnia —enfront d'una empresa danesa— per fer el parc.

Ara, els parcs necessiten inversions fortes, però hi ha inversors disposats a invertir. Els aerogeneradors són, ara, màquines grans, de 750 kW, amb torres de 45-55 metres d'alçada i pales de 48 metres de diàmetre. Un parc de 30 MW genera electricitat equivalent a la domèstica consumida per 30.000 persones. Un molí podria abastar, així, a 1.600 persones.

A Dinamarca, el 10% de l'electricitat es fa amb aerogeneradors. Els molins es poden fer aquí. Aquesta tecnologia, a més, és molt fàcil de mantenir un cop instal·lada, no crea dependència. A Alemanya, a la fi del 98, hi havia 2.800 MW instal·lats i l'any 99 se'n van instal·lar 1.500. A Espanya hi havia, fins al 98, 800 MW instal·lats i ara n'hi ha 1.500.

Cal evitar que es creïn nuclears i tèrmiques. Cal veure què podem canviar per anar cap a un altre model. S'ha avançat molt, tecnològicament. Al mercat hi ha dues línies: màquines més grosses (de 100 metres d'alt i 60-70 metres de diàmetre) i màquines més eficients i barates (de 700-800 kW).

La potència instal·lada d'energia eòlica contribueix a disminuir impactes ambientals, causats per altres energies. Ara bé, l'energia eòlica no s'ha de fer arreu. Al Montsant, per exemple, no!

El cost de les instal·lacions és molt alt: 115 milions de pessetes per molí instal·lat (comptant camins,...) o 150 milions per MW instal·lat. Els projectes mouen milers de milions. A les comarques de Tarragona, hi ha uns 80 projectes en marxa. Dels 4.000 milions de pessetes que pot costar un projecte, aproximadament un 20% el posa l'inversor de la seva butxaca i la part res-

Foto: Oriol Muneré, extreta del butlletí núm. 10 de Depana.

tant es demana a un banc i s'ha de retomar amb els beneficis generats pel parc. El període de retorn de la inversió pot ser d'uns 8-10 anys. El crèdit s'acaba de tornar al cap d'uns 12-14 anys. El rendiment pot ser molt més alt, per exemple, que si els diners es tenen en un banc a termini fix. De totes maneres, és un negoci arriscat i a, relativament, llarg termini.

Sobre el debat, amb aportació d'idees de tots els participants

Xavi Jiménez

El que es vol fer aquí no és un model descentralitzat, nascut per promocionar les energies alternatives, com pot ser el model que defensa Ecotècnia, sinó que hi ha al darrere grans companyies (com Iberdrola, Hidroeléctrica de Navarra, etc.) que pretenen ampliar horitzons, sense tancar les fonts d'energia convencionals. Enron, per exemple, d'origen americà, promou, a la vegada, parcs eòlics i centrals de cicle combinat a Móra la Nova. És a dir, algunes poques empreses creuen en el canvi de model, però la majoria d'empreses es passen a l'energia eòlica perquè ara és rendible.

La situació és preocupant: hi ha entre 70 i 80 projectes en marxa a Tarragona. Entre el Baix Penedès i la Terra Alta, la totalitat de les zones de carena estan essent estudiades. A la vegada, hi ha 3 tèrmiques de cicle combinat, 3 reactors nuclears i l'Ebre ple d'hidroelèctriques, que ningú pretén tancar. Resumint, les empreses vénen a fer negoci, independentment de tot.

Miquel Cabré

Responc a la pregunta de si no s'ha plantejat fer centrals eòliques sense línies elèctriques aèries. Hi ha dos tipus de línies elèctriques lligades als parcs: les línies d'evacuació i les línies interiors. Les línies interiors són enterrades (excepte a un parc de Galícia). Les línies exteriors són d'alta tensió. En alguns casos, és inviable soterrar-les per motius tècnics o econòmics. En general, les línies de sortida, si estan ben senyalitzades, amb la distància correcta entre pilons, etc., no tenen incidència sobre les aus.

Toni Burau

Si es fan tots els parcs eòlics previstos, es faran 500 quilòmetres de línies d'alta tensió, nous. La línia del parc de l'Argentera té 20 fils. La fauna pot ser que no mori electrocutada o impactada amb les línies, però ha de modifi-

car el seu comportament, abandonant antigues zones d'alimentació o de nidificació, no s'acosta al parc. Als Ports, a la zona d'Arnes, hi van 14 quilòmetres de línia d'evacuació que travessen 14 quilòmetres de serres. Al Perelló, la línia d'alta tensió ha hagut de fer 8 quilòmetres de més per poder empalmar.

Miquel Cabré

Dels 19 fils que té la línia del parc de l'Argentera, només 7 corresponen al parc eòlic; la resta han estat afegits aprofitant la nova línia, per modernitzar les ja existents. Això ho ha pagat el parc. Al Perelló, la desviació de 8 quilòmetres s'ha fet perquè no es pot connectar qualsevol línia a qualsevol altre, a qualsevol lloc, passa com amb una canonada d'aigua. Per això, s'ha hagut d'anar a buscar el punt de connexió adient.

Participant del públic

La serra de l'Argentera està totalment canviada i malmesa. Si els molins es posen al Montsant, es destruirà. A la Mola de Coldejou també volen posar-ne. Això no pot ser. Què hem de fer, els excursionistes, si no hi estem d'acord?

Miquel Cabré

La serra de l'Argentera ja no és el que era. A títol personal, al Montsant no s'hauria de fer cap parc.

Toni Burau

Aquestes decisions no s'haurien de deixar en mans del capital. L'Administració ha d'organitzar les coses. En alguns casos, no es pot fer correcció d'impacte. La Generalitat té un Pla d'Espais d'Interès Natural que pot ser un punt de partida. Podria prohibir-se, d'entrada, dins dels Espais d'Interès Natural. A Alemanya tenen tecnologies més avançades i aquí anem una mica al darrere. Però hi ha grans empreses i bancs que ja es comencen a moure.

Xavi Jiménez

Hi ha molts projectes en curs (Motllats, Montsant, Pàndols, Cavalls, Cardó, Beseit, etc.). El GEPEC ha fet un pla alternatiu de desenvolupament d'energia eòlica a Tarragona, amb 35 emplaçaments amb un mínim impacte. Es podrien instal·lar parcs, també, al 65% del territori, si s'estudia bé. Es preservarien totes les serres d'alt interès. Ahir es va presentar aquest pla al Parlament i avui al conseller de Medi Ambient.

Participant del públic

Cal posar els parcs dalt de les carenes? A Escandinàvia en posen ran de mar; aquí es podria? Si el vent és discontinu o aleatori, el parc és rendible?

Miquel Cabré

Per posar un parc cal que faci vent, però no cal que sigui dalt d'una serra. A Alemanya no tenen tantes serres i al pla fa prou vent; a més, la subvenció permet posar-ne a llocs menys ventosos. Aquí, les plataformes marítimes no són prou planes. Ara s'estan fent grans centrals, per grans companyies. Petites solucions aïllades també podrien fer-se, sense tantes inversions. La rendibilitat seria equivalent a uns interessos d'un 12%.

Xavi Jiménez

A Alemanya, una empresa pot posar molins de 2.500 kW a llocs on, teòricament, segons la nostra Administració, no fa prou vent.

Participant del públic

Quin impacte tenen els parcs sobre la flora? Poden desaparèixer espècies endèmiques de Catalunya, que no es troben enlloc més d'Europa.

Xavi Jiménez

És veritat, hi ha espècies pròpies de les zones culminants, rupícoles, com *Salix tarraconensis*, que només es troba a uns pocs llocs de Tarragona, justament on ara es volen posar parcs eòlics. El fet que els parcs passin per un estudi d'impacte ambiental no sembla prou garantia, ja que l'Administració no ha prohibit cap obra encara que en l'estudi d'impacte ambiental s'hagi vist que té un impacte molt alt.

Manel Bustos

L'impacte sobre la flora dels parcs eòlics és molt petit, escassíssim, si el comparem amb el que ha produït i produirà encara més el canvi climàtic.

Xavi Jiménez

Sovint, l'argument del canvi climàtic, defensat l'energia eòlica, és utilitzat per empreses que són les primeres causants del canvi climàtic. Hi ha molta hipocresia en aquest món, moltes empreses —com Iberdrola— parlen de canvi climàtic seguint la moda, sense fer res per intentar evitar-lo.

Manel Bustos

Tot kWh produït amb energies alternatives desplaça kWh produïts de forma convencional, evita que s'obrin

noves tèrriques. Gran part de les empreses de l'associació APPA són petites i mitjanes empreses. Potser n'hi ha alguna de gran que no creu en les energies alternatives, però la majoria d'associades, sí.

Toni Burau

Sovint, els llocs on fa vent han quedat aïllats, sense rebre impactes humans, i estan molt més ben conservats que les zones on no fa vent. De les 60 parelles d'àlguques perdigueres que hi ha a Tarragona, 46 estan en aquestes serres ventoses, on estan tranquil·les i aprofiten els vents de convecció per enlairar-se i volar.

Participant del públic, membre d'Ecotècnia

En d'altres països, on poden fer-se parcs en zones menys ventoses, el motiu no és que s'usin millors tecnologies o aerogeneradors més grans; també influeix molt l'existència de subvencions més elevades. A Alemanya, 1 kWh d'energia renovable rep 40-50 pessetes de subvenció, molt més que aquí.

Toni Burau

Encara sap més greu saber que a Alemanya poden fer parcs eòlics sense fer tant de mal al paisatge, no perquè tinguin tecnologies més avançades, sinó perquè l'Administració actua millor, subvencionant més aquestes energies. Això vol dir que aquí també es podrien fer les coses bé.

Participant del públic

Des d'un punt de vista empresarial, voldria saber quina part de la inversió total correspon a l'empresari i quina subvenció dóna l'Administració per fer un parc eòlic.

Miquel Cabré

De fet, l'Administració no subvenciona, sinó que compensa, amb una quantitat, el menor impacte que té l'energia eòlica. Si l'energia nuclear i les centrals de cicle combinat interioritzessin els costos ambientals, valdrien molt més. Al rebut de la llum, paguem, entre tots, moltes despeses relacionades amb l'energia nuclear. La prima o ajut total podria ser d'unes 11 ptes./kWh. Avui dia, tots els parcs es fan per inversors privats.

Participant del públic

S'havia parlat fa temps que podrien instal·lar-se plaques solars a casa i vendre energia a les companyies elèctriques. Després ha resultat tot molt complicat i sembla que cal donar-se d'alta

d'autònoms i fer moltes gestions estranyes. De fet, no s'està promocionant gens l'energia solar. Hi ha o es podria fer algun projecte per instal·lar a molts terrats de Vilanova plaques solars?

Miquel Cabré

Està a punt de sortir legislació nova sobre energia solar sense tots aquests requisits tan complicats.

Manel Bustos

Tecnològicament, l'energia solar no ha arribat a un nivell de desenvolupament tan alt com l'eòlica. La normativa estava pensada per a grans centrals solars. En pocs mesos, sortirà una nova normativa per connectar plaques solars fotovoltaïques, en un model descentralitzat. Els particulars podran posar plaques i plantejar-se fórmules associatives diferents.

Xavi Jiménez

Existeix un projecte que promou la l'Ajuntament de Barcelona -Barna 1000 o alguna cosa així- per incentivar l'ús de l'energia solar.

Participant del públic

Qui paga la despesa que representaria desmuntar una nuclear?

Miquel Cabré

És evident que entre tots. El que costa desmuntar Vandellòs no està inclòs en la prima aplicada a l'energia nuclear.

Participant del públic

Totes les inversions es fan si hi ha guanys, i els guanys hi són perquè hi ha subvencions.

Manel Bustos

Caldria saber quines subvencions va rebre l'energia nuclear quan va començar a implantar-se.

Participant del públic

Per eliminar totes les centrals nuclears, quantes torres (aerogeneradors) calen?

Manel Bustos

La resposta depèn de molts factors: potència dels aerogeneradors, consum... Abans de posar energies renovables, cal apostar per l'estalvi i l'eficiència energètica. El creixement del consum a l'Estat espanyol és per sobre de la mitjana europea. El futur no és substituir totes les centrals per energia eòlica, sinó combinar l'energia eòlica amb la solar, la procedent de la biomassa i

les noves tecnologies, en proporcions diferents.

Humbert Salvadó

El percentatge que es pretén assolir d'energia eòlica en els propers anys, representa hipotecar totes les serres?

Miquel Cabré

L'objectiu comunitari és assolir, el 2010, que un 12% de l'energia primària sigui renovable. A Catalunya, ara, és d'un 6,4%. Es tracta d'avançar cap al 12, no cap al 100%.

Xavi Jiménez

La Generalitat pretén assolir, el 2010, 1.000 MW, el que equival a una central nuclear.

Participant del públic

Potser per arreglar-ho molt poc ho empastifarem tot amb molins. Val la pena? També vull saber si la fabricació de plaques solars és contaminant -sembla que per obtenir el silici de les plaques hi ha algun problema ambiental.

Manel Bustos

El consum creix, però el que no es faci amb energies renovables es farà amb convencionals.

La fabricació de plaques fotovoltaïques té un impacte major que l'energia eòlica, però molt menor que el de les energies convencionals.

Conclusions

El problema no és sí o no, sinó on. Aquesta podria ser la frase que resumeix a grans trets tot el que es va dir durant dues llargues hores. Potser sí que es podria discutir sobre la necessitat real de disposar de més energia en comptes d'estalviar-ne, però si aquesta energia cal, com a mínim que no sigui nuclear i, si pot ser, tampoc tèrmica.

Sembla que l'energia eòlica és una bona solució, però cal fer-ho bé i no malmetre el paisatge.

Per a nosaltres, els excursionistes, el paisatge és un bé molt preuat que hem de defensar.

Si realment cal més energia, que sigui eòlica, però que els aerogeneradors no ens facin malbé el país.

El "hobby" d'aquesta primavera (40) L'OFICI DE CORDER A VILANOVA -i 2-

COMIAT AL QUE ÉS L'ÚLTIM «HOBBY»

Joan LLuís Sivill i Vergés

Farà ara 10 anys, concretament en la revista núm. 269, començava la secció del «Hobby». Va començar per concretar unes dades d'un treball publicat en la revista del mes anterior, i ho vaig fer sense cap propòsit de continuïtat.

Allò que semblava un fet puntual i prou, es va refermar i cada tres mesos apareixien temes generalment vilanovins, intentant apropar als lectors de la revista aquella informació que no sempre es té a mà.

Han passat 10 anys, el nostre entorn ha canviat molt i les persones també canviem, i això exigeix una renovació.

Als que heu seguit el «Hobby» durant aquests 40 números, us agraeixo la vostra secreta fidelitat.

QUI NECESSITAVA LES CORDES?

Encara que no hi hagués afició a la muntanya i a l'escalada com hi ha ara en els dies d'oci, es feien servir les cordes en moltes feines.

Per començar, les fàbriques de filats i teixits de Vilanova eren uns dels clients més bons d'aquesta feina i de la família Company, quan aquesta es va establir a Vilanova, ja que feien servir les cordes en gran quantitat per empaquetar la seva producció, les fàbriques les-hi encarregaven i eren considerats uns bons i puntuals pagadors.

També els vaixells, principalment els que anaven amb veles i que necessitaven d'un gran entramat de cordes; per aquest motiu, els corders es veien obligats a emprar fibra de la qualitat més bona, perquè moltes de les naus que les empraven feien llargues travesies pel mar, i de les cordes depenia, en molta part, tenir una bona travessia. Moltes vegades, però, les companyies navilieres ja tenien els seus propis corders.

És molt coneguda la col·lecció de nusos d'origen mariner que es presenten a la venda emmarcats i amb el nom que té cada un, i que remarca la importància i l'ús que tingueren les cordes en el món mariner.

També gastaven moltes cordes els mariners per lligar les xarxes, per estirar les barques cap a la sorra amb els bous, per lligar-hi les àncores i per a d'altres utilitats.

Els paletes també usaven les cordes per lligar els taulons al muntar les bastides i per moure la corriola. Als seus magatzems sempre hi havia força rotlles de corda.

Els pagesos i els hortolans també necessitaven cordes, les grosses eren per lligar les carretades que feien de garbes, de llenya, de verdura, etc.; a

més, els hortolans feien servir la «nynyola», una espècie de corda molt llarga que els servia de guia a l'hora de fer els socs rectes amb la dolla. També, antigament, es feien servir cordes gruixudes per pouar l'aigua del pou amb els catúfols.

DE QUÈ FEIEN LES CORDES A VILANOVA?

Bàsicament, els corders de Vilanova o la família Company, les feien de cànem i de cotó. El més antic, l'avi, es pot dir que només treballava amb el cànem, en canvi, el seu fill bàsicament

Li cultivat a la Sinya Capador. Foto: Jordi Minella

feia servir el cotó.

El cànem el portaven del País Valencià i el cotó els el servien les mateixes fàbriques que el treballaven.

Un cop deixaven els paquets a casa seva, al carrer de Santa Anna, agafaven el cànem o el cotó i el raspallaven o pentinaven, que en deien ells, amb una espècie de pinta de ferro molt gran, per tal de fer els fils que els servien per fer les cordes, cosa que feien a l'altre lloc més gran i apropiat. També servien cordes als basters de la vila. Com que les cordes tenien diferents gruixos, ho feien a pes, sense haver de calcular els metres i el gruix; llavors, els que sí que feien aquest càlcul eren els basters, per saber-ne el preu, tota vegada que ells sí que les venien a metres.

MANERA DE FER LES CORDES

La fabricació de les cordes no necessitava pas un gran embalum d'eines, sinó espai obert, que en aquest cas era una feixa de terra d'uns 150 metres de llargada, i és que una corda podia tenir tants metres com es vulgués. Feia falta una roda en una punta de la feixa. Aquesta roda podia ser gran com una roda de carro o petita, anomenada «cabdellador», on s'hi lligaven els caps necessaris segons el gruix de la corda a trenar. Un cop estesos els caps a tota la llargada, es feia voltar la roda, cosa que antigament feia un vailet, i el corder anava «estricant», és a dir, donava estrebades intermitents a les cordes i acompanyant i vigilant que els cordills estesos s'anessin cargolant bé i sense gruixos estranys. Enmig de la «tirada» d'una punta a l'altra de la feixa, hi havia clavades a terra unes «T» de fusta que aguantaven els fils entremig de claus perquè no toquessin a terra.

Com que per a la navegació es gastaven unes cordes molt gruixudes i tot i així se'ls en trencaven continuament, reciclaven les cordes trencades i en feien d'altres de menys categoria; llavors les desfeien i les tomaven a fer i aprofitaven tot el material possible.

Les cordes que anaven destinades als mariners i estaven en contacte continuament amb l'aigua de mar, les tenien amb un tint fet d'escorça de pi i així quedaven més reforçades i es conservaven millor.

ADVOCACIONS D'AQUESTS OFICIS

Com he escrit més amunt, els cor-

ders estaven associats en confraries i ordinacions; no és estrany, doncs, que tinguessin un patró al qual dirigir les seves penes i alegries.

La Mare de Déu dels Àngels era la patrona dels corders, i també ho fou dels espardenyers, quan ambdós gremis es van associar, tot i que els espardenyers abans ja tenien per patró «sota el peu de la Creu». Es fàcil d'entendre.

CARRERS RELACIONATS AMB AQUESTS TEMES

A Vilanova hi ha un petit carrer dedicat a les «sogues» (que és el mateix que dir cordes), que és el que fan els corders (altrament dits «soguers»). Per si algú ara no cau en la seva situació, és al barri de la Geltrú, a tocar de la plaça del Pou i fins a l'entrada de l'hort del celler de Can Pujol. Antigament, continuava i donava el tomb fins arribar al carrer de Santa Magdalena, on ara s'anomena Josep Calva. Es creu que el nom de les Sogues el porta popularment des d'abans que l'any 1857 l'adquirís oficialment. La denominació provindria de principis del segle passat perquè a la casa núm. 13 la família Ferrer hi fabricava cordes.

També els van dedicar carrers a Barcelona com ara el carrer dels Corders, que comença a la plaça de la Llana i empalma amb el carrer dels Carders. Està situat entre la Via Laietana i el carrer Princesa. També hi ha el carrer Esparteria, que està situat entre la plaça de Santa Maria i el Pla de la Pau, és a dir, prop de l'església de Santa Maria del Mar i el carrer Marquès del Duero.

UN SANTUARI I UN MIRACLE

A la comarca del Pla d'Urgell hi ha el poble de Bellvis, on hi ha el santuari de la Mare de Déu de les Sogues. Un fet miraculós donà origen a la construcció del santuari fa ja més de 900 anys.

Conria l'any 1100 i el pagès Joan Amorós, veí del poble de Cidamon, venia pel camí de Balaguer (on hi havia els molins per moldre el blat) amb el mul que li havien deixat, carregat amb els sacs de la farina que li havien molt. Era ja fosc i es presentà una gran tempesta que desorientà el mul i aquest es posà en un estany ple de llot i enfangat, i es va anar enfonsant de manera que no sabia com sortir-se'n. El pagès, Joan Amorós, es posà a pregar i se li presentà una dona vestida tota de blanc, acompanyada de la mà per un infant

Cànem al safareig. Sílvia Capador. Foto: J. Minella

d'uns cinc anys. La dona li aconsellà que talles les sogues perquè li seria més fàcil sortir-ne. Ell va fer-ho i els sacs van caure a dins l'estany, però aconseguí de treure'ls un a un, l'infant va treure el mul i ell va poder tornar a carregar-lo més enllà. I vet aquí el miracle, la «soga» en mans de la dona tornava a estar sencera i la farina ben seca.

Aquest fet s'escampà per tot el Pla d'Urgell, i des de 54 pobles de les rodalies hi acudien en processó cada 6 d'octubre, que era el dia en què es celebrava la seva festa.

En relació a aquests fets, s'explica que a les dones d'aquella comarca que anaven de part, se les posava el mantell d'aquesta Mare de Déu, per tal que les protegís en arribar aquella hora.

UN OFICI ANTIPÀTIC

Els corders no tenien gaires simpaties a Barcelona, que era on n'hi havia més. La gent els considerava jueus o bruixots, i tot venia perquè eren els que feien les cordes per penjar els condemnats a mort o per lligar els presos i els esclaus; fins i tot se'ls atribuïen poders per congriar les tempestes.

A vegades, els familiars d'un reu s'assabentaven de qui era el corder que faria la corda i amb monedes intentaven comprar-lo perquè fes una corda falsa i es trenqués en el moment de penjar-lo, la qual cosa es considerava com un «judici de Déu» i se'l perdonava.

LITERATURA POPULAR

Com que és un ofici tan antic, les corrandes populars ens han deixat força lletra escrita sobre aquest tema, ja sigui en prosa, en vers, en refranys, en modismes o en aforismes. A molts se'ls ha donat un doble sentit: una bona mostra del que va néixer pels diferents indrets de Catalunya seria el que ara segueix:

Corda que molt tibia, a la fi es trenca.
Afluixar la corda.
Estirar massa la corda.
Passar per la corda fluixa.
La corda sempre es trenca per la part més prima.
Tenir corda per estona.

I una que es diu a l'Alguer:

El bou es lliga amb la corda, i l'home amb la paraula.

O aquella que diu:

Mota lluny de l'horta, trena forta.
(això és: si la planta havia crescut en terreny de secà, seria més forta que la que creixia tendra amb molta aigua)
Dona qui molt bada, acaba tard la fusa-da (quantitat de fil enrotllat sobre un fus o bitlla)

També aquell verset que diu:

Qui fila (o treballa) menja; i va bonic el diumenge.

Uns altres:

Qui fila prim, porta camisa;
qui fila gros, no en porta sinó un tros.

Qui fila borrot, té l'home pelut.
El lli ben filat, dona drap doblat.

A la primavera, no hi ha filera;
a l'estiu, el filar no diu;
a la tardor, no hi ha filor;
i a l'hivern, el fred sorprèn.

Fer com el cànem de les vores.
(vol dir, no servir per a res de bo)

Per acabar:

No ploreu no que el dogal
més que la corda que escanya,
és el llac que uneix amb Déu
els qui moren per la Pàtria.

J. Balcells (La cançó dels Cavallers)

La paraula DOGAL significa llac
escorredor amb què es lliga pel coll una
persona per penjar-la.

LA CORDA TÍTOL D'UNA OBRA DE TEATRE

El dramaturg romà PLAUTO
(254-184 aC), que va tenir una gran po-
pularitat durant la seva època i al qual
s'atribueixen més de 100 comèdies, tot
i que només se'n conserven una vintena
de senceres, posà a una d'aquestes
obres el títol de «La corda».

EL LLI

A part de la cultura popular ja es-
mentada, també hi ha literatura sobre
aquesta herba en una obra d'un autor
espanyol del segle XVII. Concretament,
l'any 1628 Bernardo Cienfuegos escri-
via: «En España hilan poco las mujeres;
sólo conocemos un mercado de lienzo

que llaman Daroca, i lo demás se con-
sume en las casas que se hila i no
alcanza a camisa». També escrivia: «En
Aragón valia una arroba antes de la ex-
pulsion de los moriscos año 1600, a 22
reales la arroba del más escogido, y
hoy, año de 1628, vale a tres ducados i
en plata, de suerte que con la subida
de precios, prohibición o pragmáticas
de mercadurias, no entra en Castilla una
onza».

UN REMEI QUE CURA

El cultiu de l'espart provocava una
espècie de malaltia als ulls de la gent
que hi treballava. A Vilanova, hi vingue-
ren a viure, ja fa moltes dècades, uns
immigrants de la província d'Almeria amb
afeccions cròniques d'aquesta mena, a
causa d'haver treballat en camps d'es-
part durant molts anys. Es varen esta-
blir pels voltants de la plaça de Cap de
Creu. En aquesta plaça, hi havia una
font i un gran abeurador de pedra pica-
da per als animals, els quals bevien
cada dia en marxar el matí i en tornar al
vespre. Doncs alguns d'aquests veïns
immigrants afectats dels ulls, anaven
de bon matí a rentar-se la cara amb
l'aigua de l'abeurador, perquè deien que
la bava dels cavalls curava la seva ma-
laltia.

A hores d'ara, però, de tot això no
en queda només que l'anècdota, i és
que per no haver-hi no hi ha ni la font.
Ja hi va haver qui es va encarregar de
fer-la treure.

Bibliografia:

Plantas Medicinales, Pius Font i Quer.
Editorial Labor, 1995

Gran Enciclopèdia Catalana, volums 4,
6 i 7

Història Natural dels Països Catalans,
volum 4

Oficis que es perden, David Griñó. Edi-
torial Millà, 1981

Enciclopèdia Encarta Microsoft

Dites i Tradicions Populars referents a
les Plantes, Cels Gomis i Mestre. Ed.
Montblanc, 1983.

Artes i Oficis de Ayer, John Seymour.
1990

Els Carrers de Vilanova i la Geltrú, vo-
lum 2. 1988, A. Castells, J. Sabater, J.
Virella

Joan LLuís Sivill i Vergés

Font de Cap de Creu, a principi de segle. Foto: Axiu Virella

GR-3: un recorregut per la Catalunya interior **OLIOLA - AGRAMUNT**

11a etapa: Oliola – Claret de la Noguera – La Donzell d'Urgell – Canal d'Urgell - Agramunt; 9 d'abril del 2000; 39 participants; 15,5 km aprox.

Sembla ser que els torrons no agraden massa als senderistes! Si no és així, no s'explica que la participació en aquesta sortida, planera i relativament curta, que finalitzava a la nostrada capital torronaire, fos tan reduïda: només érem 39 participants. Bé, la part positiva d'aquesta deserció en massa fou

que els perseverants gaudírem de gairebé dues places d'autocar per cap; no cal ni dir com anaven les becaines.

Tal com s'havia previst, a les set del matí vàrem sortir de la plaça de l'Estació de Vilanova en direcció a Ponts, on arribàrem una mica abans de les nou. Pel camí, vàrem recollir la colla canyellenca, i a Igualada se'ns va afegir l'incondicional senyor Trullàs; aquesta vegada el conductor va decidir anar per Cervera, estalviant-nos, així, els

revolts de la carretera de Calaf.

Després de l'esmorzar, cadascú, segons les seves necessitats i possibilitats, s'embarcà novament en l'autocar, i a dos quarts de deu marxàvem vers el poblet d'Oliola, punt d'inici de la caminada. Malgrat l'estat lamentable que presenta la carretera d'accés al poble, a causa de les obres d'arranjament que s'hi fan per tal de facilitar el trànsit dels grans camions que portaran les escombraries al futur abocador, en un tres i no res hi arribàrem.

Com que s'havia arribat una mica abans de l'hora prevista, la majoria dels caminaires decidírem pujar fins a la part alta del poble, envoltada de restes de l'antiga muralla, on s'aixeca la bonica església parroquial de Sant Tirs, d'origen romànic, que té l'absis decorat amb arcuacions. Tot pujant, vàrem poder constatar que la gestió de l'alcalde, en permetre la instal·lació d'un abocador d'escombraries dins del terme municipal d'Oliola, no ha agradat massa als vilatans. Després de gaudir de la magnífica panoràmica que es divisava des de la placeta de davant de l'església, tornàrem a la carretera per iniciar la caminada; eren les deu del matí.

El camí va començar ascendent de forma suau, i així ben aviat tinguérem una bonica vista sobre el poble d'Oliola, emmarcat per la serra del Turp i el Port del Comte. Més endavant, ens vàrem creuar amb un jeep dels Mossos d'Esquadra; els seus ocupants, molt capficats consultant un mapa, ens

Església parroquial de Sant Tirs, al poble d'Oliola. Foto: Blanca Forgas

Vista panoràmica d'Oliola. Foto: Blanca Forgas

preguntaren on eren! Sembla ser que, per situar-se, els faltava el cartabó!

Aquesta suau pujada ens va portar, en uns tres quarts d'hora, fins al llogarret abandonat de Claret de la Noguera, excel·lent mirador sobre les conques del Llobregós i del Sió, on vàrem fer un breu reagrupament que va servir per visitar els seus derruïts edificis. A la façana d'un gran casalot, amb una petita capella adossada, tot mig derruït, encara es conserva una làpida amb una llegenda on s'explica la història del Marquès del Bullidor; les referències al Bullidor de la Llet, per part d'alguns de la colla, foren instantànies.

Una vegada reagrupats i descansats, vàrem continuar la marxa davallant suaument. I així, després de passar pel costat del Masvell, una antiga masia del segle XVIII, creuàrem una petita esplanada on s'aixeca un curiós *manolitu* bastit amb blocs de pedra. Una mica més enllà, sortíem de la Noguera per entrar a l'Urgell, deixant el mas Palau a la dreta i el llogarret de Rocabertí de Sant Salvador, un pèl allunyat, a l'esquerra. De fet, el camí directe a Agramunt va per Rocabertí, però el GR fa una mica de marrada per anar a passar per la Donzell d'Urgell.

Just abans d'arribar a la Donzell d'Urgell, ens trobàrem amb l'ermita de Sant Roc on estava previst fer una breu parada a l'espai que hi ha al seu voltant, arranjat com a zona per a pícnic; eren una mica més de les dotze del migdia. En el petit turó de darrere l'ermita, s'aixeca una bonica creu de ferro; malauradament, la inscripció que hi ha a la seva base és del tot inconvenient.

Abans de continuar la caminada, vàrem fer una breu visita al bonic poble de la Donzell de la Noguera. Està format per un clos tancat amb un entramat interior de placetes i carrerons amb passos coberts i racons de regust medieval. Unes veïnes del poble, molt amables i xerraires, ens van obrir

Llogarret abandonat de Claret de la Noguera. Foto: Blanca Forgas

El "manolitu" i el Masvell al fons. Foto: Blanca Forgas

Seguint el canal d'Urgell, entrem a Agramunt. Foto: Blanca Forgas

l'església parroquial dedicada a Sant Pere i ens explicaren com, fins fa relativament poc temps, havien d'anar a buscar l'aigua al canal d'Urgell perquè al poble no n'hi arribava; una font a l'entrada del poble, amb un bonic grup escultòric, rememora aquest feixuc treball que durant segles van realitzar les dones de la Donzell.

Cap a tres quart d'una, continuarem la caminada baixant en direcció a Agramunt i, una mica més endavant, enllaçarem amb la pista procedent de Sant Salvador de Rocaberti. A partir d'ací, la gran quantitat de fites amb les inicials RR que anàvem trobant ens indicaren que el senyor Ros Roca és un dels grans terratinents de la zona. Quan ja érem a les envistes del canal d'Urgell, uns senyors que havíem vist a la Donzell ens van passar amb moto i ens digueren que un grup de la nostra colla s'havia despistat en una cruïlla (alguns encara no saben massa bé on tenen la dreta i l'esquerra) i marxaven vers el poble de les Puelles; sort que els de la moto havien anat a avisar-los!

Com que érem a tocar del canal, decidírem fer un reagrupament fora de programa a les seves ribes i, així, esperar el grup perdut. Tot mirant el tranquil pas de les aigües, especulàvem sobre quins podien ser aquesta vegada els de la marrada; ràpidament, una hipò-

tesi, confirmada per moltes proves experimentals anteriors, anava guanyant adeptes: que la Neus formava part del grup! Efectivament, quan els perduts arribaren, la Neus hi era; ella, la Magda, la Pili i l'Ayala! De qui fou la culpa? Vosaltres mateixos.

Quan ja eren gairebé les dues, continuarem vers Agramunt que ja vèiem davant nostre; després de creuar novament el canal, que en aquest punt fa un gran revolt, arribarem al centre d'Agramunt a un quart de tres. Alguns es quedaren a dinar pel centre i d'altres anàrem fins a la carretera, al costat de l'hotel Kipps, on ens esperava l'autocar.

Després de dinar, cap a un

Pilar d'Almenara. Foto: Blanca Forgas

quart de cinc de la tarda, l'autocar ens va pujar fins al coll que hi ha al peu del turó on s'aixeca el famós Pilar d'Almenara. Amb una breu caminada, arribarem al pilar des d'on es gaudeix d'una magnífica i àmplia panoràmica, especialment del Pla d'Urgell. Els més agosrats, assaltaren ràpidament la torre i, després d'una lluita aferrissada amb el gat de l'escala o l'escala de gat, aconseguiren arribar al seu cim. Els més pausats, s'acostaren fins a les properes ruïnes de l'església de Sant Vicenç, del segle XII.

Passats tres quarts de cinc, retornarem cap a Agramunt i enfilàrem el camí de casa passant per Balaguer, Tàrraga, Igualada, on desembarcàrem el senyor Trullàs, i Canyelles, on ho feren els canyellencs. En dues hores arribarem a Vilanova.

Una part de senderistes al cim del Pilar d'Almenara. Foto: Blanca Forgas

Agustí Poch
Juny 2000

GR-3: un recorregut per la Catalunya interior **AGRAMUNT** **- TÀRREGA**

12a etapa: Agramunt - Pilar d'Almenara - Santa Maria de Montmagastrell - Claravalls - Altet - Tàrraga; 5 de maig del 2000; 32 participants; 22,6 km aprox.

Decididament, els senderistes no volen sentir ni la flaire dels torrons! Aquesta vegada, en saber que començàvem a Agramunt, es van esborrar en bloc! Bé, potser no és ben bé això: la veritat és que per a aquest dia s'havia previst fer una etapa del Camí dels Bons Homes, en concret, el pas de la Portella Blanca d'Andorra, però les últimes grans nevades que van bloquejar el camí ens obligaren a retornar al GR-3 i, és clar, per als qui tenien al cap els pics dels Pirineus, el Pla d'Urgell és massa pla i monòton.

Així doncs, els 32 senderistes residuals que ens aplegàrem a la plaça de l'Estació de Vilanova, a dos quarts de set del matí, poguérem anar tan amples com a l'etapa anterior i gaudir d'una bona dormida durant el viatge. Després de les habituals incorporacions en ruta, arribàrem a Agramunt quan passaven pocs minuts de les vuit.

Allí esmorzàrem a l'hotel Kipps i, a tres quarts de nou, ja estàvem en condicions d'iniciar la caminada. Va haver-hi uns moments de nerviosisme quan caigueren quatre gotes mal comptades; sortosament, tot fou una falsa alarma i el dia, encara que en un principi es mostrà una mica enteranyinat, mica en mica s'anà obrint i al final fins i tot fou massa assolellat.

L'inici fou una mica accidentat, perquè a causa del sobtat canvi de plans no s'havia pogut fer l'habitual recorregut previ de l'etapa. De totes maneres, després d'un parell de marrades pels carrers d'una zona en procés d'urbanització, ràpidament detectàrem quin era el camí correcte que ens havia de portar, en suau ascensió, fins al Pilar d'Almenara. Durant el recorregut d'aquesta primera part de la caminada tinguérem ocasió de constatar la gran diversitat de pèl i ploma salvatgina que hi ha per la zona: conills, perdius, corbs, etc. I, una mica abans d'arribar al capdamunt de la pujada, vàrem deixar a la dreta ca l'Isidori, una notable edificació amb una magnífica

col·lecció de grans escultures a l'aire lliure repartida pels seus voltants.

Cap a tres quarts de deu arribàrem al Pilar d'Almenara; aquesta vegada no va haver-hi el des-

fici per barallar-se amb el gat de l'escala i només alguns arribaren a treure el cap pel cim de la construcció. Val a dir que la panoràmica que se'ns ofería aquest dia era força limitada a causa de les condicions meteorològiques imperants. Després d'una breu parada per reagrupar-nos, continuàrem la marxa passant pel costat de les ruïnes de l'església romànica de Sant Vicenç, davallant del turó per anar a buscar la pista que ens

Creu de terme a Claravalls. Foto: Salvador Butí

portaria fins al costat del canal d'Urgell.

Una vegada vàrem arribar al canal, continuàrem pel seu costat seguint el camí de sirga durant una bona estona. Passat can Ramonillo, on hi havia una colla de gossos famolencs, deixàrem la companyia aquàtica per a dirigir-nos vers el poble de Santa Maria de Montmagastrell tot se-

Santa Maria de Montmagastrell. Foto: Salvador Butí

Claravalls. Foto: Salvador Butí

guint un camí per entremig de camps amb arbres fruiters.

En entrar al poble, ja era gairebé un quart de dotze. Vàrem fer una breu parada davant de l'església parroquial i alguns l'aprofitaren per enfilarse al campanar i fer sonar les campanes (aquesta malifeta fou ràpidament castigada, perquè en baixar de la torre foren abocats a les més negres de les tenebres).

Just després del poble, tornàrem a travessar el canal d'Urgell i, per entremig de camps, aviat arribàrem a la petita ermita del Sagrat Cor, situada al pla de la serra de l'Espígol, entre Santa Maria de Montmagastrell i el veí poble de Claravalls. Tot seguit, el camí davallà vers Claravalls, que conserva l'antic castell; ací el reagrupament el férem davant del temple parroquial de la Mare de Déu dels Arcs, en una bucòlica placeta ornamentada amb una magnífica creu de terme gòtica. Cap a un quart d'una, continuàrem el camí travessant la carretera de Tàrraga a Agramunt per

d'una hípica, aviat arribàrem a Altet; eren tres quarts d'una. En aquest bonic poblet férem parada en un casal amb bar, situat al costat de l'església parroquial de Sant Pere, i així poguérem saciar la set que ens havia agafat a causa de la presència, cada vegada més contundent, del nostre vell i lluent company.

Ja passaven uns minuts de la una del migdia quan sortírem d'Altet seguint un corriol que serpentejava per entremig dels petits horts dels voltants del poble. Més endavant, passàrem a frec del gran casalot Hostal del Bosc, situat en una cruïlla dels antics camins a Cervera i a Tàrraga; aquest edifici havia servit d'hostal als viatgers de l'època preindustrial.

un túnel.

A partir de Claravalls, seguirem l'antic camí que portava a Altet, vorejat, en alguns punts, per notables marges de pedra. Després de passar a frec de les instal·lacions

comptes de fer aquest camí ràpid, vàrem començar a fer una maniobra envoltant del tossal del Mor. Així, després de vorejar el mas d'en Colom, singular edifici d'un estil pseudomodernista, i passar pel costat d'un petit aqüeducte, ens apropàrem al cim de l'esmentat tossal.

Més enllà, travessàrem per un pont l'autovia de Barcelona a Lleida i, poc després, ja arribàvem al Parc de Sant Eloi, situat en un extrem de Tàrraga. Abans de seguir endavant, decidírem fer un reagrupament per tal d'entrar plegats a la ciutat i poder buscar l'autocar d'una manera ordenada (només teníem una idea aproximada d'on podia estar). La casualitat féu que demanéssim informació a un noi que resultà ser un

Roselles al camí de Claravalls a Altet. Foto: Salvador Butí

exalumne de l'Escola Industrial de Vilanova; aquest noi, molt amable, ens acompanyà amb el seu cotxe a fer la recerca de l'autocar, la qual cosa ens estalvià alguna marrada pels carrers targarins.

Una vegada tothom arribà, ens dirigírem vers on s'havia localitzat l'autocar; ja eren gairebé dos quarts de tres. A partir d'ací, hi hagué una escampada general per tal de buscar un lloc per dinar i, a dos quarts de cinc, ens retrobàrem per sortir cap a Vilanova. El viatge de tornada es va fer sense cap incident i molt ràpid; a les sis de la tarda ja érem a casa.

Agustí Poch
Juny 2000

Nucli del poble d'Altet. Foto: Salvador Butí

GR-107: de Queralt a Montsegur Camí dels Bons Homes **VILIELLA - PORTA** per la Portella Blanca d'Andorra

6a etapa: Viliella - Can Jan de la Llosa - Nostra Senyora dels Àngels - Cabana dels Esparvers - Portella Blanca d'Andorra - Cabana de Campcardós - Porta; 4 de juny de 2000; 58 participants; 6h 10' aprox.

Una etapa d'allò més desitjada. Havíem deixat aquest Camí dels Bons Homes a Viliella el ja una mica llunyà 3 d'octubre del 99 i era previst retornar-hi el 7 de maig passat, segons el calendari de la Secció de Senders, o si el temps ens era favorable potser fins i tot abans... Doncs

de tot això res, ni pel maig ni abans. Una nevada considerable als Pirineus a finals d'abril va fer impracticable el nostre recorregut en aquella data. Així que ho deixàrem per al mes següent i ara sí que ha anat de debò. Diumenge 4 de juny, i després d'haver-nos conscienciat que ens esperava una etapa una mica forta (hem de salvar el desnivell dels 1.550 m d'altura de Viliella fins al coll de la Portella Blanca, de 2.517 m), 58 incansables i empedreïts gr-istes empenem la ruta amb un autocar ple a vessar, camí del túnel del Cadí. Fem una parada a la seva àrea per es-

morzar. Mitja hora escassa (avui l'Agustí ens fa córrer més que mai) i tomem a pujar a l'autocar fins a la cruïlla de la carretera que puja de Lles cap al refugi de Cap de Rec amb el camí de Viliella, on iniciarem la caminada.

Amb una puntualitat digne del suís més escrupolós, comencem a caminar a tres quarts de deu del matí. Lluu un bon sol i les ginesteres florides i altres flors ens acompanyen i ens alegren el

camí de baixada en direcció a Viliella. Gran panoràmica de l'extensa seralada del Cadí pel seu vessant nord. Quan som a Viliella ens proveïm d'aigua d'unes fonts i abeuradors, i travessem el poble pel carrer Major i anem a buscar la pista que ens ha de portar al Molí de Salt i Can Jan de la Llosa. Al poble no hi trobem ni una ànima. Però sí un xic més amunt! De sobte ens apareix l'Oriol Ventosa, mig nafrat d'una recent caiguda de la bicicleta, a qui acompanya la seva dona, la Pili, perquè es pugui incorporar al nostre grup.

Xino-xano arribem a Can Jan de la Llosa, situat a 1.570 m, i últim nucli habitat de la vall del mateix nom. Aquí fem un petit reagrupament que aprofitem per refrescar-nos i tirar algunes fotografies. Travessats el conjunt de cases i el riu, seguim ara el GR-11-10 que, breus instants després, s'uneix a l'anterior GR-107. A partir d'aquí, ambdós porten a la cabana dels Esparvers, i sempre de pujada: el perfil de la ruta que portem als papers no enganya. Però ens ho prenem força bé. El temps acompanya, portem una bona marxa sense córrer i tot l'entorn és d'un bucòlicisme capaç d'enganyar l'esperit més prosaïc. Prats florits de ginesta, algun neret primerenc que apunta la flor timidament, petites cascades d'aigua i algun gorg que ens fa desitjar una remullada, ramats de vaques i vedellets tendres amb qui compartim el camí una bona estona. La vall s'ha fet més estreta i molt més fèrrega que no era abans.

Passem pel costat de la Barraca de la Farga, gairebé derruïda. Ja

Viliella i la vall de la Llosa. Foto: Carles González

Entre vaques al camí de la vall de la Llosa. Foto: Carles González

L'Antoni Ordovàs a la cabana dels Esparvers. Foto: Josep Blanes

Pujant cap a la Portella Blanca. Foto: Carles González

som a 1.700 m. Només ens en queden 817 de desnivell per assolir el coll de la Portella Blanca...! Ànim, tot arribarà, pas curt i continuat! Arribem al torrent de la Ginebrosa i comencem una sèrie de creuaments del riu de Calm Colomer. Anem pujant molt ràpidament de cota. Els entorns, de pi negre i vistes sobre tota la vall de la Llosa, són esplèndids, i els pics que ens envolten, rocósos i pelats; entre ells, albirem el pic de la Muga, de 2.859 m.

Després d'una forta pujada, la pista esdevé planera per una cota ja propera als 1.950 m, i transcorre a frec del riu de la Llosa, riu que aviat creuem per un pont fet de troncs, traslladant-nos a l'altre vessant de la vall, que continuem remuntant fins arribar a una petita zona d'aiguamolls d'un torrent que s'escampa per un prat on trobem la capelleta de Nostre Senyora dels Àngels, a 2.000 m, prop d'una barbacoa i una taula de pedra amb bancs, i no gaire lluny de l'antiga caserna destruïda de la guàrdia civil de frontera. Aprofitem aquest

recer per fer un altre reagrupament.

Final del descans i final també de la pista, que es converteix ara en un camí entre els arbres, en una pronunciada ascensió. Punt de confluència amb el GR-11; després, aquest se separa del nostre 107 per anar cap a Andorra. Nosaltres girem per baixar cap al riu Valcivera i el creuem per una palanca de fusta. Ja som a la vora de la cabana dels Esparvers (2.060 m) on el nostre benvolgut i veterà

una mica inconcret, va pujant pel costat del riu, pel mig de la vall, de la qual ens anem separant més endavant per agafar la direcció est i situar-nos al peu del coll que ens caldrà pujar. Ens apropem a la Portella Blanca, la pujada és llarga i pronunciada. Al voltant nostre, els cims conserven algunes llenques de neu i el paisatge és majestuós. Es comencen a notar alguns símptomes de cansament. La fila de caminaires s'ha anat allargassant i distanciant sensiblement. Alguns moments de descans, un suquet, uns ganyips, empenta, il·lusió i voluntat, i ja hi som! Hem arribat finalment al coll de la Portella Blanca d'Andorra, a 2.517 m d'altitud, sota del Camí dels Bons Homes. Una gran fita de granit indica el límit entre Andorra i l'Estat francès. Mentre esperem els darrers caminaires fem fotos d'aquest punt culminant i tan esperat, i gaudim de la vista esplèndida: cara nord del Puigpedrós, pic Negre d'Envalira, on han anat uns companys de caminada que retrobarem després, vista sobre tota la vall de la Llosa que hem remuntat...

Saltem, doncs, el límit i encetem un corriol descendent des d'on s'albira un petit llac i tota la vall per on ens caldrà baixar. Travessem alguns curts trams sobre la neu calguda els darrers dies, deixem el vessant de la muntanya i anem cap al centre de la vall de Campcardós, to-

Portella Blanca d'Andorra, el punt més alt del Camí dels Bons Homes. Foto: Blanca Forgas

Rètois indicadors del GR-107 a la Portella Blanca. Foto: Carles González

Baixant, ja, pel vessant nord. Foto: Josep Blanes

talment oberta a l'est. Travessem el rierol de Campcardós, afluent del riu Querol, i ens situem al vessant oposat, per un corriol molt ben marcat i tot seguint el curs de l'aigua. Després d'una zona d'aiguamolls que fa una mica difícil el trajecte, arribem a la Coma de Campcardós, a uns 2.150 m, i a una torrentera que

negre. Travessem de nou la ribera de Campcardós i, entre aiguamolls, passeres i ramats de bestiar boví, fem cap al costat de l'Estany Gros, un estany originat per una esclavissada de roques de la muntanya que va tallar el curs del riu i va actuar com a presa natural tot retenint l'aigua. Arribats a l'extrem del llac, can-

ens cal creuar mitjançant unes passeres. Alguns de la colla han seguit endavant, però la majoria ens aturem ara una estona per reagrupar-nos i dinar, que ja va essent hora. Avui, els restaurants queden lluny del nostre abast i ens ho muntem tan bé com podem amb entrepans i carmanyoles.

Havent refet forces, continuem endavant. Després de molts quilòmetres, tornem a endinsar-nos en zona boscosa, del típic pi

Travessant el riu Campcardós. Foto: Blanca F.

viem de vessant i arribem prop de la cabana de Campcardós. El paisatge pren un altre caire, deixem enrere el domini de les coníferes i comencen a aparèixer arbres caducifolis, mentre el camí agafa una forta embranzida de descens entre flairosos arbusts de ginestells i amb contacte visual amb la veïna població de Porta. Més endavant, creuem el pont sobre el riu Querol i finalment fem cap a una àrea de picnic a la riba d'aquest riu. Portem poc més de sis hores efectives de camí a més de les aturades. Hem complert gairebé al peu de la lletra les indicacions del relat ajustant-nos molt bé al temps previst. Una bona remullada de peus a la riba del riu Querol posa punt i final a aquesta etapa tan llargament esperada i una mica temuda, tot s'ha de dir, perquè el desnivell era fort, però sortosament tot ha anat molt bé i ja oblidats del cansament momentani ja es fan plans per a la propera etapa, cada cop més a prop de Montsegur, reialme dels càtars o Bons Homes. Serà al setembre? Potser a l'octubre? La meteorologia i els nostres intrèpids exploradors de senders tenen la paraula. Nosaltres, de moment, ens acomiadem fins a la propera temporada i desitgem un bon estiu a tothom!

Blanca Forgas

Camí de la vall de Campcardós. Foto: Blanca Forgas

Notícies i comentaris

ENFRONTAMENT ENTRE VEÏNS I ECOLOGISTES PER LA VALL D'ÀRREU

En la darrera edició de la revista, us donàvem la notícia de la possible ampliació-expansió de l'estació d'esquí Baqueira-Beret cap a la propera vall d'Àrreu, un altre espai catalogat pel PEIN com d'interès natural que es proposaven malmetre.

Fins ara, doncs, ja hi ha hagut el primer enfrontament seriós entre els habitants de la zona i els grups ecologistes. El passat mes de maig, el secretari del grup ecologista Ipcena, Joan Vazquez, fou amenaçat de mort mentre presentava l'alternativa a l'ampliació

de l'estació aranesa en un local de Llavorsí.

Vazquez va denunciar que uns 150 veïns de la vall, encapçalats per alcaldes de l'Alt Àneu, havien boicotejat el normal desenvolupament d'un acte informatiu convocat per la Plataforma per al Desenvolupament Sostenible del Massís de Beret, constituït per entitats ecologistes i excursionistes de Catalunya. Durant l'acte, insultaren i amenaçaren als ecologistes i no van deixar que altres persones assistents poguessin opinar o ser informades de l'alternativa.

Pel que es veu, la qüestió s'embolica, possiblement perquè hi ha en joc un bon grapat de milions, i

això és un qüestió molt llaminera que mou muntanyes.

Nosaltres, des d'aquestes pàgines, donem suport a l'alternativa. Si us hi voleu adherir, al nostre local hi ha un plec de signatures a favor de mantenir intacta la vall d'Àrreu.

UNA ESTACIÓ D'ESQUÍ A LA VALL FOSCA, QUE AFECTA UN PEIN

El Departament de Medi Ambient de la Generalitat ha considerat viable que es construeixi una estació d'esquí a la Vall Fosca (Pallars Jussà). Amb una àrea esquiable de 450 hectàrees, aquesta futura estació afecta una zona inclosa en el Pla d'Espais d'Interès Natural, conegut com PEIN.

Els ecologistes no han trigat pas gaire a originar protestes, oposant-se radicalment a la instal·lació de les pistes, per incompliment de la normativa i perquè originaria la desaparició d'espècies en perill d'extinció.

La previsió de la promotora és construir un telecabin entre Espui i Fener d'en Redó, un telecadira des de Cabdella fins a la cota 1.830, set telecadires més a l'àrea de Filià i un altre a la vall de Rus.

Medi Ambient ha encomanat als constructors que al començament de les obres facin un estudi i censos detallats de la població de diversa fauna, per tal de fer un seguiment de la incidència del projecte sobre aquests animals. Ens preguntem, si l'incidència de les obres resulta negativa, aturaran el projecte? No ens ho podem creure, ni tampoc la candidesa que

Notícies i comentaris

representa encomanar a la pròpia empresa un informe que pugui interrompre el projecte.

El cas és que els alcaldes de la vall veuen amb bons ulls aquesta estació d'esquí. Veurem com queda tot això.

MOBILITZACIÓ PER SALVAR ELS CORREDORS BIOLÒGICS DE L'EMPORDÀ

Els parcs naturals dels Aiguamolls de l'Empordà i del Cap de Creus estan separats per una feixa de terra que és creuada per diversos rierols que connecten les reserves naturals a través de dos grans corredors biològics.

Darrerament, però, l'Institut Autònom d'Estudis i Defensa de la Natura (IAAEDEN) ha denunciat l'important augment de terreny urbanitzable que el consistori de Palau-saverdera va aprovar el passat novembre i que afecta aquesta zona.

La qüestió és que l'IAAEDEN i algun regidor d'aquest municipi han elevat un recurs al Departament d'Obres Públiques i Política Territorial perquè creuen que les normes del municipi vulneren les lleis de protecció del medi ambient. Els directors dels dos parcs, Victòria Riera i Josep Espigulé, recorden que tenen competències per garantir les connexions biològiques necessàries entre els espais protegits i les respectives reserves naturals.

Ambdós parcs han encarregat estudis per conèixer amb exactitud els llocs de pas de la fauna pel territori i els efectes que podria causar el tancament del pas per aquests corredors si es deci-

deixen a urbanitzar-lo. Esperem i desitgem que aquest municipi no tiri endavant aquesta barbaritat, en un lloc on la sensibilitat per salvar els espais naturals hauria de ser superior perquè es troba entremig de dos parcs naturals.

L'EVEREST HA ESTAT NOTÍCIA

La passada primavera, el cim més alt del món, l'Everest, amb els seus 8.848 metres, ha estat notícia en tots els mitjans de comunicació.

En tot cas, nosaltres, des d'aquestes pàgines, volem fer-nos ressò sobretot del fet que entre les més de 50 expedicions que eren als vessants nepalès o tibetà amb l'expectativa d'intentar assolir el cim, s'han trobat almenys dues colles de catalans: una de Tarragona i l'altra de Manresa, tot i que la veritable notícia ha estat el fred i el mal temps que ha fet recular a molts d'aquests alpinistes.

De tantes expedicions que asseguen aquest cim, es troben grups molt ben preparats, però també n'apareixen d'altres d'insensats, com una expedició internacional, organitzada per una agència nepalesa, que ni tenia guies ni els membres de l'equip es coneixien entre si, i només s'oferien la infraestructura necessària per a sobreviure al camp base. Tant és així, que quan dos dels seus membres es trobaven desapareguts, ningú sabia ni on eren ni com es deien. Això és massa!

Entre aquesta aglomeració afectada pel mal temps, hi havia 11 bascos, 3 catalans, 1 abulense, 1 valencià, 1 asturià i 2 andorranos.

Un altre dels fets destacats d'aquests mesos, el va protagonitzar el membre de l'expedició "Al filo de lo imposible" Alberto Zerrain, el qual es trobà amb el cas de no poder salvar per molt poc un altre alpinista desconegut que va relliscar pel gel i va caure timba avall. Zerrain es va quedar amb la motxilla del malaurat alpinista a les mans.

Les congelacions estigueren a l'ordre del dia, i no se salvaren peus ni mans ni nassos, fins al punt que molts d'ells van haver de ser evaquats gairebé en desbandada a causa de les temperatures extremes.

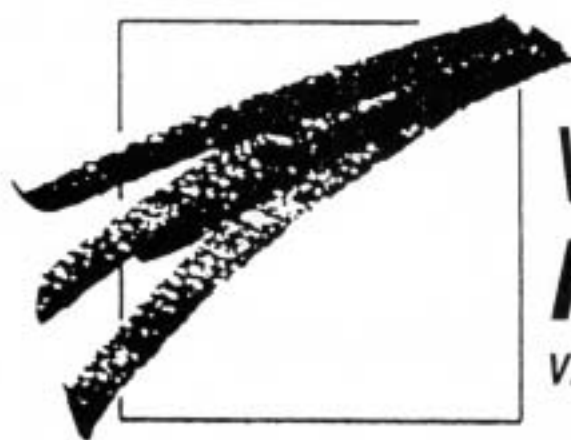
Un altre aspecte de la conquesta d'aquest cim és la presència dels sherpes, dels quals ja es contenen històries. Un dels més cèlebres, Babu Chiri, que coneix el cim de l'Everest com si fos casa seva, dies enrere va pujar al cim per la cara sud i des del camp base en un temps de 16 hores i 56 minuts, batent el seu propi rècord. I tot això, simplement perquè tenia un contracte publicitari.

Davant de tot això, almenys podem dir que l'expedició de Manresa va assolir el sostre del món el dia 16 de maig. Jordi Bayona i Joan Belmonte, acompanyats d'un sherpa, van culminar aquesta gesta pel vessant sud, i després d'un intent que havien protagonitzat dos dies abans Jordi Camprubí i Jordi Bonet, els quals es van haver de retirar a 400 metres del cim perquè feia molt mal temps. A primers de juny, tot Manresa es va llançar al carrer per fer una apoteòsica rebuda als conqueridors de l'Everest.

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 93 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

VIATGES
INTERGAVA

V. INTERNACIONAL GAVA, S.A. G.C. 129

LA VOSTRA AGENCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MES DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIO I TREN

OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'A.E.TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!

C. Almirall Colom, 6 - Tel. 93 814 43 53 - Fax 93 814 28 07 - VILANOVA I LA GELTRÚ

El plaer de comprar

Botiga a Vilanova

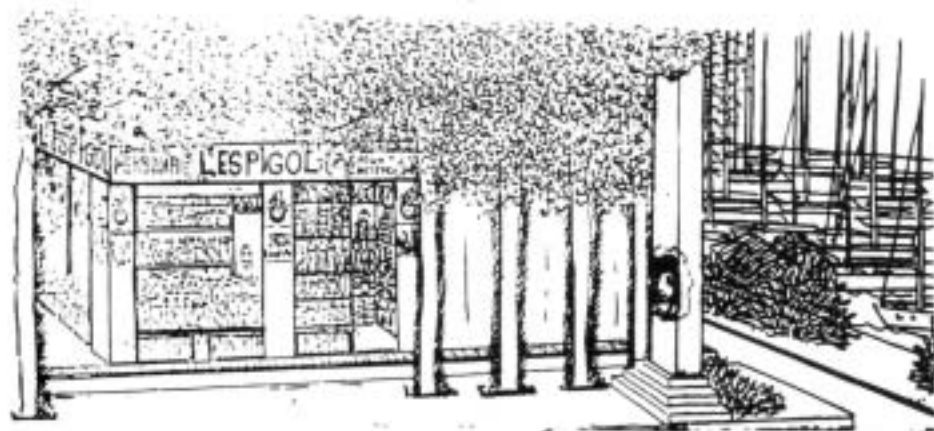
c/ Dr. Zamenhof, 28 - Tel. 93 815 92 14

La compra fàcil

PASSEIG MARÍTIM - SEGUR DE CALAFELL

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

GRAN
ASSORTIT
DE
PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

El Giralduillo

«EL BUEN TAPEO»

junt a la Piscina Municipal

C/ Pelegrí Ballester, 19-21
Tel. 93 815 62 02

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

 **INTERSPORT
OLARIA**

TOT PER A L'ESPORTISTA

A Vilanova:
Pl Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

Al Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

McKinley
Alpina
Boreal

Ferrino
Coleman
Chiruca

Salomon
Line 7
Petzl

Trango
Columbia
Polar Mountain

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% en els articles de muntanya